Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 124 (14235) | 1976 оной майн 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ТАРИЛГА-76

ҮРГЭНӨӨР, ҺАЙНААР...

Аймаг соогоо эгээн түрүүн «Коммунизм» колхоз ороohото ургамалнууд тарижа дүүргэбэ. Майн ... үдэшэ һүүлшын ар... гектарта обёосой үрэһэн ...ажа, хамта 4.526 гек... шэниисэ, ешмээн, хара ...ан, обёос таригдаа.

Мүнөө колхозой механи...нууд силостэ дарагдаха ...малнуудые тарижа, ... хахалжа байнхай.

Хабарай тарилгын үедэ үдэр бүри үндэр бүтээсэ туйлан, мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябадаг механизаторнууд эндэ олон. Жэшээнь, тракторист Т. Ф. Климов К-700 түхэлэй трактораар газар хахалхадаа, даабаряа 110—115 процент дүүргэнэ. Мүн трактористнүүд Г. Б. Алемасов, А. Н. Климов гэгшэд газар хахалалга дээрэ үндэр бүтээсэ туйлана. Дүршэл ехэтэй механизатор Дугар Цыренжаповай жолоододог «К-700» түхэлэй тракторай агрегат арба гаран үдэр соо хамта 900 гектарта тарилга хээ.

Байгша ондо ажахын тракторна бригаданууд тарилгын бүхы худэлмэриие һайн шанартайгаар, таарамжатай болзор соо дүүргэхэ, илангаяа газарай хүрьһэнэй шиг нойтые дэмы алдахагүй гэжэ ехэтэ оролдоно.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Яруунын аймаг.

ЗАЛУУШУУЛ ЭРХИМЛЭБЭ

Ажахы соогоо эгээн түрүүлэн шэниисэеэ тарижа дүүргэһэн хоёрдохи отделениин Влад Иванович Дульскиин хүтэлбэрилдэг бригадын механизаторнууд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тиигэжэ тарилга хэжэ байһан агрегадуудай тракторист, сеялкэшэд үдэр бүри халаанайнгаа нормо 120—130 процент дүүргэнэ. Мүн Алексей Ветошников, Николай Лазарев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай агрегат бусадһаа онсо шалгарна.

Мүнөө Хёлгын совхозой поли дээрэ тарилгын худэлмэри түлэг дундаа үргэлжэлһөөр.

П. НОСКОВ,
Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой парткомой секретарь.

...РГАСА — ...РОЛДОСОhОО

...най совхоздо нэлэнхы ехэ ...лан үгы юм. Жэшээнь, ...н хүдэлдэг хоёрдохи ферм... оройдоол 252 гектар саб... бии. Тэрэнэй 141 гек... үниинэй луговод, аймаг, ...публика соогоо яһала суур...н ажалшан Фёдор Филипп...ич Чекомазовай звенодо ...гагданхай, 111 гектарынь ...й звено даажа абанхай.

...арайнгаа багашье һаа, ... бодото эзэн ёһоор ...бал, үндэр ургаса абта...

...һөө хойшо бидэ сабша... дээрээ түхэреэн жэл соо ...эгбди. Үбэлдөө өөһэдын... хүсөөр тэндэ ургаһан бур... борolжо сабшажа хаядаг, ... шулууень түүдэгбди. ...һа үбэлдөө наг шэбхэеэ ..., обоолжо бэлдээд, ... тэрэнээ тусхай онь...үүлагдаһан отрядай хү... хээрэ зөөлгэдэгбди, ми... утэгжүүлгэеэ тараа.... Энээнһээ гадна, хабар... ...ма сабшалан хореол... үһалха хүдэлмэри хэгдэ...

...эжэл жэлэй дүрбэн саг... сабшалан дээрээ тапалга... хүдэлмэрилһэнэймнай ... һайн ургаса абтана. Нё... манай звено гектар бү... дунда зэргээр 36 цент... үбһэ абаа. Ф. Ф. Чекома... звено гектарай 43 цент... үбһэ хуряаһан байна. Ма...лэдхэһэн үбһые хоёр ...иин мал эдижэ, яда... ондо ороо һэн.

...эйшье мэдэһээр хүсэ ...э гамнангүй хүдэлжэ, ... «садатарынь» үтэг...ээд, үһалаад байбал, тэрэ ... харюулдаг гээшэ. Бидэ ... майн 15 болотор бүхы ... 2 мянга үлүүтэй тон...бхэ гаргаад байгаабди. ...рим газартаа гектар бү... хоёр центнер мине... үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

...лиин һүүл багаар газа...рьһэнэй һайн гэдэхэлээр ... түхэлэй бүлүүр стан...одхоод, хоёр халаанда ...ан суудхэдэ байлгангүй ...э, түрүүшын 70 гек... үһалаабди. Сабша...га бүхэндэ 700—800 ... үһанай хүртэхөөр, ...нэйнь дэбтэтэр лэ ун...абди. Энээнэй һүүлдэ ...эхээр газараа хоёрдо...жа эхилхэбди.

... ондо манай звено сабшалангай гектар бү... 25—30 центнерһээ ба... үбһэ хуряаха гэһэн ...

... нэгэ иимэ асуудал ... һанаае зобооно. Мү...газараа үһалжа байхада... Тасархай тосхоной айл... үмсын үхэр мал тэн...жо, тэрэнийе гэшхэнэ, ...жа байһан ногооень ... тушаа түргэн ...бахвар болоо.

И. САВЕЛЬЕВ,
...аймагай Борьёогой ...хозой луговодуудай звеное даагша.

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» НОГООНОЙ ҮНДЭР БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахыда 500 гаран гектар уһалагдадаг сабшалан бии юм. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ногоонон баян ургаса абахын тула эндэхи механизаторнууд ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ байна. Ажахын луговодууд Павел Загузин, Петр Калаганский, механизатор Андрей Калаганский гэгшэд сабшалан уһалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Мүнөө Гүрэльбын таладахи 300 гаран гектар сабшалан уһалагданхай. Тиихэдэ хэдэн арбаад гектар газарай хүрьһэн борнойлогдоо, 70 гектарта ногоон таригдаа. Ажахын луговодууд ажалай шанар һайжаруулжа, ногооной ехэ ургаса абаха хэрэгтэ ехэ анхарал табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор А. М. Калаганский ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Республикын аймагуудта ороohото ургамалнуудые, горох, кукуруза, хартаабха болон тэжээлэй корнеплодуудые тарилгын ябаса тухай мэдээн

1976 ОНОЙ МАЙН 24-НЭЙ МЭДЭЭН
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Бүхыдөө тариһаниинь	Ороohото ургамалнууд	Тэрэ тоодо: шэниисэ	обёос	ешмээн	Горох	Кукуруза	Хартаабха	Тэжээлэй корнеплодууд
Баргажанай	44	56	74	14	33	110	2	13	—
Бэшүүрэй	65	75	106	17	30	63	13	36	10
Зэдын	54	67	100	13	112	25	9	12	11
Яруунын	57	71	118	59	72	60	—	—	14
Загарайн	65	78	100	45	70	26	6	66	23
Захааминай	65	93	109	103	15	85	—	6	6
Кабанскын	83	86	101	37	134	102	67	50	23
Хэжэнгын	60	66	95	27	45	—	—	—	—
Хурамхаанай	49	61	95	13	89	75	7	51	—
Хяагтын	63	77	100	32	91	35	3	69	12
Мухар-Шэбэрэй	94	73	100	23	66	95	3	86	45
Прибайкалиин	75	90	98	51	305	103	—	25	6
Хойто-Байгалай	52	79	253	64	50	—	—	—	50
Сэлэнгын	52	61	89	24	69	50	—	—	6
Түнхэнэй	60	71	95	36	10	104	—	47	29
Улаан-Үдын	64	78	98	32	52	90	8	69	9
Хориин	63	74	100	41	59	—	3	19	—
Республика бүхыдөө	60	72	98	32	68	83	6	54	15

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ШАНГА ТЭМСЭЛ

Байгша оной хабарай тарилга Анаагай совхоздо урагшатай һайнаар, эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, энэ хабарай тарилга өөрын онсо шэнжэтэй ха юм. КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохо тухай тогтоол баталан абаа. Бүхы республикымнай, тэрэ тоодо Анаагай совхозой механизаторнууд, таряашад энэ тогтоолтой танилсаад, хабарай тарилгые агротехническэ саг болзор соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ.

Эндэхи механизаторнууд аймаг соогоо түрүүлэн эртын ороohото ургамалнуудые тарижа дүүргээд, обёос хаяжа эхилээ. Һүүлэй мэдээгээр, тус ажахыда 2576 гектарта шэниисэ, 322 гектарта хара таряан, 102 гектарта ешмээн таригдаһан байна. Мүн 300-гаад гектар талмай дээрэ обёос таригдаа. Эндэхи механизаторнууд 580 гектар газарта обёос тариха түсэбтэй. Энэ түсэбөө майн 28 болотор бэелүүлхэ зорилго урдаа табяад, хүдэлмэреэ улам эршэдхэнэ.

Һүүлэй үедэ эндэ бороо орожо, совхозой механизатор, таряашадые ехэтэ баясуулба.

— Үшөө оробол һайн һэн. Тиигээд саашадаа дулаан байгаа һаань, ороohото ургамалнууд пуга ургаха һэн, — гэжэ совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ И. Ц. Дмитриев ажахын хоёрдохи отделениин полевой стан ошожо ябахадаа, урматайгаар хөөрэнэ.

Энэ отделениин полевой стан Хүнды гэжэ газарта оршодог юм. Эндэ механизаторнуудай хамтын байра, столово, улаан булан, душ бии. Газаань волейболой талмай, турник гэхэ мэтэ түхеэрэгдэнхэй. Эдэ бүгэдые хараад байхадаа, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй механизатор, таряашадай амаралтын, хүдэлмэриин эрхэ байдал һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна гэжэ ойлгохоор һэн.

Эндэхи улаан буланда хододоо шэнэ газетэ, журналнууд байдаг. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохо гуримууд — эдэ бүгэдэ хүнэй анхарал татамаар. Тиихэдэ телевизор табигданхай. Полевой станда аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд үе үе болоод лэ ерэжэ байдаг. Жэшээнь, Хориин аймагай нэгэдэмэл библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын асуудалаар номуудай выставкэ һаяхан эндэ эмхидхэжэ, механизаторнуудтай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна.

Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөө ёһотоор хүтэлбэрилжэ, тэрэнэй дүнгүүдые эли тодоор харуулхые оролдоно. Мүрысөөнэй дүнгүүд 5—5 хоногто гаргагдажа байдаг. Тиихэдэ һайн дүнгүүдые туйлаһан механизаторнуудта үнэтэ бэлэг барюулагдана, тэдэнэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ. Манай энээгүүр ябаһан үдэр мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан механизаторнууд В. В. Серебрюхов, А. И. Снетков гэгшэдэй даадаг агрегадуудай коллективүүдэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэһэн байба. Жэшээнь, В. В. Серебрюховой агрегат 5 үдэрэй туршада 75 гектар газарта шэниисэ тариха даабаритай байгаад, тэрэнээ 7 гектараар үлүүлһэн байгаа.

Энэ хабартаа тус отделениин механизаторнууд 713 гектарта шэниисэ тариха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 720 гектарта хүргэбэ. Үрэһэ хүрэнгэтэй хамта тэдэнэр минеральна үтэгжүүлгэ оруулалсаа. Тиихэдэ 222 гектар газарта хара таряа тариһан байна.

Энэ хабартаа сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, тарилгын хүдэлмэри урданайхиһаа урагшатай ябажа байна, — гэжэ тус отделениин тракторна бригадые даагша В. А. Ильин хөөрэнэ. «Поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохо» гэһэн тогтоол механизатор, таряашан бүхэнэй харюусалга эрид дээшэлүүлнэ. Мүнөө механизатор бүхэнэй элдүүрилһэн, тарилга хэһэн полидо өөрынь нэрэ, фамилитай хабтагайнууд хадхагдана.

Гэбэшье дутагдалнууд эндэ тэндэ дайралдана. Хэдэн механизаторнууд газараа гүйхэнөөр хахалһан байба. Тэрэнь элирүүлэгдэжэ, зэмэтэйшүүл 14 гектар газар дахин түлөөһэгүйгөөр хахалха болоо.

Анаагай совхозой таряашад, механизаторнууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна гээд тэмдэглэхээр. Тиихэдэ тарилгын шанар һайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.
Хориин аймаг.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» ГАЗЕТЫН АРБАН ТАБА МЯНГАДАХИ НОМЕР

КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй болон Министрнүүдэй Соведэй орган — «Правда Бурятии» газетын 15.000-дахи номерые мүнөөдэр уншагшад абаба. Тус газетэ бангуулагдаһаар 58 жэлэй туршада эды дахин гаргагдаа.

Энэ ушартай дашарамдуулан, «Үе сагай ба хүн зоной намтар» гэһэн репортаж газетэдэ толилогдоо. Газетын элдэб онуудта гараһан номернуудһаа абтаһан бэшэгүүд энэ репортажда оронхой. Уншагшадай хуби заяанда газетын ямар үүргэ дүүргэһэн, республикын экономико болон соёл культурын хүгжэлтэдэ оруулһан хубита тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Газетэ эдэбхитэй олон туһалагшадтай. Энэ үе соо хүдэлмэришэд болон хүдөө бэшэгшэдһээ хахад миллион шахуу бэшэг абтажа, ехэнхи хубинь газетэдэ толилогдоһон байна.

КПСС-эй съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые олондо ойлгуулха хэрэгтэ «Правда Бурятии» ехэ үүргэ дүүргэнэ. Республикынгаа ажахын болон культурна байгуулалтын гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь областной партийна организацида эдэбхитэйгээр туһална.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ Л. ду НАСИМЕНТУТЭЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) Политбюрогой гэшүүн, Анголын Арадай Республикын (НРА) Революционно Соведэй гэшүүн, Премьер-Министр Лопу ду Насиментутэй майн 25-да уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов, мүн МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, оборонын министр Э. Т. Каррейра, МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, Анголые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (ФАПЛА) Генеральна штабай начальнигай орлогшо Ж. К. Жоао гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Л. ду Насименту Анголын арадай, МПЛА-гай, Анголын Арадай Республикын Президент А. Нетын аха дүү ёһоной, үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-да хүргэбэ. Сүлөөтэ ба национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө, хүшэр бэрхэшээлтэй тэмсэлдэнь, һая байгуулагдаһан Анголын Арадай Республикада эсэргүүгээр уласхоорондын империалис ба хархис хүсэнүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудта харюу сохилто үгэхэдэнь, Анголын арадта, тэдэнэй хуулита правительствада үнэн зүрхэнэй туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай Коммунис партида баяр баясхалан хүргөө.

Колониальна дарлалта мүлжэлгэ усадхаха, гадаадын сэрэгэй булимтаралгын хойшолонгуудые зайсуулха талаар МПЛА-гай, Анголын правительствын, арадай ехэ хүсэлэл оролдолго гаргажа байһан тухай, арад зоной ашатуһада социально-экономическа үндэһэн хубилалтануудай хэгдэжэ байһан тухай Л. ду Насименту хөөрэбэ.

Колониализмын хүсэнүүдые, уласхоорондын ба дотоодын хархис этэгээдүүдые һамна бута сохижо, түүхэтэ илалта туйлаһаарнь Л. И. Брежнев МПЛА-е, Анголын арадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхын түлөө, шэнэ общество байгуулха үндэһэ һуури табихын түлөө Анголын Арадай Республикын тэмсэлтэй совет арадай һанал нэгэтэй байһые мэдүүлээд, шэлэһэн замдаа амжалтануудые туйлахыень Анголын арадта хүсэбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар Советскэ Союзда габшагай ажалай хэгдэжэ байһан тухай, эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программа бэелүүлхын тула КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын хэһэн алхамууд тухай Л. И. Брежнев хөөрөө.

Уласхоорондын харилсаанай гол шухала асуудалнуудаар КПСС, МПЛА нэгэн адли хараа бодолтой байна гэжэ Л. И. Брежнев, Л. ду Насименту тэмдэглэбэд.

КПСС-эй ба МПЛА-гай хоорондохи али бүхы холбоо барисаае бэхижүүлхэ, Советскэ Союзай болон Анголын Арадай Республикын хоорондохи, хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаае харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ хүсэлэнтэй байһанаа Л. И. Брежнев, Л. ду Насименту мэдүүлээ.

(ТАСС).

СССР-эй ЕХЭ ТЕАТРАЙ КОЛЛЕКТИВТЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Ехэ театрай анхан тогтоогдоһоор хоёр зуун жэлэй ойе бүхы оромнай баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Энэ түүхэтэ ойтой, Эхэ оронойдээдэ шагнал — Ленинэй ордендо хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Танай коллективые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Ехэ театр — манай омогорхол болоно. Энэ театрай ябажа ерэһэн хоёр зуун жэлэй алдарта зам уран һайханай онсо гайхамшаг туйлалтануудаар баян. Театрай сценэ дээрэ табигдаһан ородой композиторнууд-классигуудай зохёолнууд Эсэгэ оронойопера ба баледэй бодото гурим заншалнуудые батадхан мандуулаа.

Агууехэ Октябрьһаа хойшо революциин суртал бодолнуудаар баяжаһан Ехэ театр шэнэдхэгдэн хүгжэлгын, һалбараи дэбжэлгын үедэ ороһон байна. Хүгжэмэй ба хатарай классическа искусство олон миллион ажалшадта ойлгосотой болоо. Манай арадай революционно түүхын геройнуудай, мүнөө сагай геройнуудай һаруул тунгалаг образууд театрай алдарта сценэ дээрэ гаргагдаһан байха юм.

Соёлой дээдэ зэргын туйлалтануудтаи, Эсэгэ оронойба дэлхэйн хүгжэмэй баялигуудтай танилсахые эрмэлзэн, олон үеын хүнүүд Ехэ театрта ерэдэг байгаа, ерэнэ. Манай партиин ба арадай арюун һайхан хүсэл эрмэлзэлые өөһэдынгөө зохёолнуудаар элирхэйлэн бэелүүлэгшэ Ехэ театрай бэлиг түгэс мастернуудай пайн һайхан искусствые эдэнэр хаража сэдьхэлээ ханан баясадаг байна. Ехэ театр бүхы союзна республиканuудай артистнуудта дээдэ зэргын мэргэжэл олгодог һургуули болоно. Танай театрые Эсэгэ оронойхүгжэмэй соёлой академи гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байха.

Ехэ театрай нэрэ хүндэнь бүгэдэнөөр мэдэрэгдэнхэй. Тус театрай дэлгэрүүлдэг арадуудай хани барисаанай, гуманизмын, хүгжэлтэ дэбжэлтын хараа бодолнууд бүхы дэлхэйн шагнагшадай ба харагшадай зүрхэ сэдьхэлдэнь баяр үүсхэнэ.

Манай Коммунис партиин XXV съезд хүнүүдэй оюун бодолые улам баяжуулха, тэдэнииие гурим заншалан талаарнь бүри ехээр болбосоруулха хэрэгтэ уран һайханай соёлой угаа ехэ үүргэ дүүргэдэгые тусхайлан тэмдэглэһэн байна.

Таанадай табидаг зүжэг пааданууд энэ уг зорилгодо эрхим һайнаар алба хэдэг байхыень, мүнөө сагай байдалые гүн гүнзэгыгөөр харуулдаг, зохёон байгуулхы шэнэ эршэ, эрхим зэргын ба һайн һайхан мэдэрэл хүнүүдтэ түрүүлэн нэбтэрүүлдэг байхыень хүсэхыемни, хүндэтэ нүхэдүүд, зүбшөөгыт.

Совет искусствын мастернууд шэнэ ёһоной хүниие хүмүүжүүлхэ агууехэ хэрэгтэ оюун бэлигээ сүм зорюулха байха гээд этигэнэбди.

Уран һайханай шэнэ зүйлнүүдые зохёон байгуулхыетнай, зохёол бүтээлэй шэнэ илалтануудые туйлахыетнай таанадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

Совет-Анголын хөөрэлдөөнүүд майн 25-да Кремль дотор дүүрээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдые:

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Гадаадын экономическа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков;

Анголын талаһаа — МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, НРА-гай Премьер-Министр Л. ду Насименту, МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, оборонын министр Э. Т. Каррейра, МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, Анголые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (ФАПЛА) Генеральна штабай начальнигай орлогшо Ж. К. Жоао, МПЛА-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай Революционно Соведэй гэшүүн, информациин ба аюулгүйс сахиха управлениин начальник Р. Ж. Лопеш гэгшэд хэбэ.

Элдэб һалбаринуудай талаар совет-анголын харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын байдал ба гол шэглэлнүүдтэ хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ дүүрэв.

Арадуудай уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые батадхалгын, шахардуу байдалые саашадань улам һулааруулгын асуудалнуудта, колониализмын ба расизмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү, сүлөөрһэн гүрэнүүдэй социальна дэбжэлтые түргэдхэхын түлөө Африка түбиин арадуудай тэмсэлдэ ехэ анхарал хандуулагдаа.

Хөөрэлдөөнүүд хани ёһоной, үгэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

МЕЛИОРАЦИИН ПРОГРАММА БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

«СССР-тэ газарай мелиорацине хүгжөөлгэ» гэһэн асуудалтай бүхэсоюзна научно-үйлэдбэриин конференци Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал дотор, майн 25-да нээгдээ. Партиин аграрна политикын шухала хубинь бологшо программые — газараа элдүүрилэн шанаржуулха удаан болзортой программые нүхэр Л. И. Брежневэй үүсхэлээр КПСС-эй ЦК-гай майн (1966 оной) Пленумэй баталан абаһаар арбан жэлэй ойдо зорюулагдана. Энэ конференциие СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, СССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерство, ВАСХНИЛ эмхидхээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай Хүдөө ажахын таһагые даагша В. А. Карлов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильев, СССР-эй ба РСФСР-эй министрнүүд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд президиумдэ һууба.

Конференциие ВАСХНИЛ-ай президент П. П. Лобанов нээгээ. СССР-эй министрнүүд В. К. Месяц, Е. Е. Алексеевский, ВАСХНИЛ-ай Гидротехникын ба мелиорациин таһагай академик-секретарь Б. Б. Шумаков гэгшэд элидхэл хэхэдээ, мелиорациин асари ехэ дэлисэ хэмжээтэй программын бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хөөрэбэ. Үнгэрэгшэ арбан жэлэй турша соо газар элдүүрилэн шанаржуулха бүхы капитальна хүдэлмэридэ түсэбтэ долоон табан жэлэйхиһээ һураггүй ехэ мүнгэн һомологдоһон байна. Энэ үе соо элдүүрилэн шанаржуулагдаһан элдүүриин газарай талмай 1,7 дахин нэмэжэ, 25 миллион гектарһаа дээшэ хэмжээтэй болонхой.

Гэхэ зуура, хүдөө ажахыгаа бүхы талаарнь ашаг үрэ түгэсөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ мелиорациин хангажа боломоор угаа ехэ арга боломжонууд мүнөөдөө хүсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Арбадахи табан жэл хадаа үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха үе болохо зэргэтэй. Партиин XXV съездын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ, элдүүрилэгдэн шанаржуулагдаһан газарай гектар бүриһөө эгээн ехэ ашаг үрэ туйлаха гээшэ мелиораторнуудай, таряашадай уялга болоно.

Конференциин хүдэлмэридэ эрдэмтэд, хэдэ хэдэн союзна республиканuудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомуудай ба обкомуудай секретарьнууд, колхозно болон совхозно үйлэдбэриин түрүүшүүл хабаадана.

(ТАСС).

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАЙНДЭР

МНР-эй соёлой СССР-тэхи үдэрнүүд майн 25-да, Москвадахи Гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой соёлой ордон дотор монгол ба совет артистнуудай ехэ концертээр дүүрээ. Монголой арадай революциин 55 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, Хани барисаанай энэ һайндэр Россин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, бусад бүхы союзна республиканuудай томо томо городуудта үнгэргэгдөө.

(ТАСС.)

БАРИЛГЫН ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

Манай барилга-хабсаралгын 7-дохи управленинн коллектив «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй», үндэһөөр энэ жэлдэ, мүн түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ хэхэ хараа зорилгоёо тодорхойлоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байна. Бидэнэр ехэнхидээ промышленна предприятинуудай корпусуудые баридаг байнабди. Тон харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа хүдэлмэришэн бүхэн һайн ойлгодог. Тиимэһээ ехэл оролдожо хүдэлдэг, ганса үдэрэй даабари дүүргэхын тула бэшэ, мүн һайн шанартайгаар барилга хэхын тула шадабари бэлигээ сүм ажалдаа зорюулдаг.

Үнгэрэгшэ юһэдэхи табан жэл соо манай СМУ-гай коллектив промышленна 32 барилга ашаглалгада үгэһэн байна. Улаан-Үдын кондитерска фабрикын, Зүүн Сибиринн технологическа институдай, эдеэ хоолой үлгэдэлнүүдые буйлуулха фабрикын, гарай бэлэг хэдэг фабрикын корпусууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай түрүүшын ээлжээнние юһэдэхи табан жэлэй туршада барижа, байгша оной эхиндэ ашаглалгада тушаагаа бэлэйбди. Энэ барилга дээрэ эрхимэй эрхим хүдэлмэришэд хүдэлжэ, саг болзор соонь, эрхим сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй комиссида тушааһан байна. Манай СМУ-гай хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэл соо ехэ һайнаар хүдэлөө гэжэ хэлэхэ зэргэтэй. Ажалай ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ талаар горитойхон ажал хэгдээ. Энээн дээрэһээ бүхы 32 барилга эрхим сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагдаһан байна.

Шэнэ арбадахи табан жэлдэ манай хүдэлмэришэдэй хэхэ юумэн тон ехэ. Бидэнэр Буряадай барилгын управлениин бааза, часай туршада 80 тонно уһа халааха котельнэ, тамаралгын бассейн, 23 мянган тонно үрэ жэмэс, овощ хадагалха бааза, перлитопластобетон хэрэгсэлнүүдэй цех болон бусад олон барилгануудые хэхэ даабаритайбди. Энэ бүхы барилгануудые һайн шанартайгаар хэжэ, саг болзор соонь ашаглалгада тушаахын тула ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ болоно бшуу.

Бидэнэр барилга һайн шанартайгаар хэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаабди гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Теэд энээгээр һанаагаа заһажа огто болохогүй бшуу даа.

Ашаг үрын, хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ бүри һайнаар ажаллаха, шэнэ онол арга, оньһон техникэ, бии байгаа доторой арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ мүнөө хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана. Һайн шанартайгаар барилга хэхын тула хүдэлмэрез зүбөөр эмхидхэжэ шадаха хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Тиимэ даа. Ажалаа муугаар эмхидхэбэл, хүдэлмэришэд хайша хэрэгээр ажалдаа хандаха, муу шанартайгаар барилга хэхэ, үнэтэй сэнтэй сагаа минн һалгааха. Тиимэ ушарнууд барилга дээрэ дайралдадагшье.

Мүнөө һайнаар ажалаа эмхидхэхэ, һайнаар хүдэлхэ, эрхим шанартай продукци гаргаха гэһэн тэмсэл хаа хаанагүй дэлгэрэнхэй. Энэ ехэ тэмсэлдэ минии хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд оролсоод, хаба шадалаа гаргана. Бригададамни 25 хүдэлмэришэн тоологдоно. Энэ ехэ хүсэн гээшэ. Бидэ бултадаа нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлөөд байбал, тон ехэ ажал хэхэ арга шадалтайбди гээд һанагшаб.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай түрүүшын ээлжээе бариха гэһэн тон харюусалгатай даабари үгтэһэн юм. Бидэнэр энэ барилгаяа 4 жэлэй туршада хэжэ, болзорһоонь 15 хоногоор урид ашаглалгада тушаагаа һэмди. Гүрэнэй комисси гэр барилгын комбинадай түрүүшын ээлжээе тушаажа абахадаа, эрхим сэгнэлтэ табяа һэн. Энэ ехэ барилгые һайн сэгнэлтэтэйгээр тушааха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Олон жэлэй туршада манай бригадын хүдэлмэришэдэй оролдосотой бэрхээр хүдэлһэниинь үндэрөөр сэгнэгдээ.

Манай бригадын хүдэлмэришэд ямар аргаар иимэ һайн үрэ дүн туйлаба гээшэб? Энээндэ харюу бэдэржэ даншье холо ошоһоной хэрэггүй гэжэ һанагдана. Һайн шанартайгаар ажал хэхэ гээшэ хүн бүхэнэй һэшхэлһээ болодог шуу. Үнэн сэхэ, ажалша бэрхэ хүн хэзээдэшье голодоһо гаргадаггүй. Минии бригадада 25 хүн хүдэлнэ гэжэ хэлээ һэм. Тэдэнэй 18-ниинь барилгада 12—13 жэлһээ удаан хүдэлнэ. Бригадымнай гэшүүдэй 8-ниинь 5-дахи, 12-ынь 4-дэхи, бэшэниинь гурбадахи разрядтай. Булта хүдэлмэришэднай электро-гагнууршанай, хабсаргагшын, бетонщигой, шулуушанай мэргэжэлнүүдые тэгшэ шудалаатхай. Эдэниие ямаршье ажалда табихада, һайн шанартайгаар, саг болзор соонь ажалаа бүтээһэн байхал даа.

Жэшээлхэдэ, Михаил Михайлович Слабуха минии бригадада 15-дахи жэлээ хүдэлнэ. Хабсаргагшын, электро-гагнууршанан 5-дахи разрядтай. Һаяшаг «Главвостоксибстрой» трестын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. Валерий Геннадьевич Добрынин, Борис Самойлович Артюков гэгшэд урдаа хараха хүдэлмэришэднай болоно. Эдэнэр үндэр мэргэжэлтэй, баян дүршэлтэй зон. Энэ түрүү хүдэлмэришэдэй жэшээгээр хүдэлһэн барилгашаднай ажалдаа амжалта туйлана. Бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин партийна болон профсоюзай организацинууд барилга һайн шанартайгаар, түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Продукциин шанарые түсэблэжэ, шалган хүтэлбэрилхэ гэһэн Львов хотын предприятинуудай дүй дүршэл үнгэрһэн жэлһээ хэрэглэжэ эхилээбди. Барилгын шанар шалгаха тусгаар комисси эмхидхэгдэнхэй. Энэ комиссиие СМУ-гай ахамад инженер А. Ф Абрамов хүтэлбэрилнэ. Комиссиин гэшүүд һарадаа хоёр дахин барилганууд дээгүүр ябажа, хүдэлмэриин шанар шалгадаг юм. Эдэнэр шанга эрилтэ табидаг. Хүдэлмэришэнэй ажал ехэл наринаар шалгадаг, голодоһоной гараад байгаа һаань, нюур сахингүй, дахяад шэнээр бүтээлгэдэг заншалтай юм. Хэн ямараар барилга хэнэб гэжэ недели бүри бэшэгдэжэ байха самбар СМУ-гай дэргэдэ, мүн барилгын участогуудта бии болгогдонхой. Ямар бригадын, участогай хүдэлмэришэд хэдыдэ голодоһо гаргааб гэжэ эндэ сүм бэшэгдэдэг. Энэ самбарта тудахагүйн тула хүдэлмэришэд ехэ оролдожо хүдэлдэг.

Бригадынгаа дэргэдэ бидэнэр тусгаар совет эмхидхээбди. Энэ соведэй гэшүүдээр эгээл бэрхэ хүдэлмэришэдөө дэбжүүлээ һэмди. М. М. Слабуха, В. Г. Добрынин, А. П. Болонев гэгшэд соведэй гэшүүд болонхой. Эдэнэр хүдэлмэриин шанар шалгадаг, барилгын материалнуудые тушаажа абадаг муу шанартай һаань, гэдэргэнь бусаадаг байха юм. Залуушуулдаа зүбшэл заабари хэлэжэ, һайн шанартайгаар барилга хэхэ хэрэгтэнь туһалдаг. Бидэнэр барилгануудые эрхим шанартайгаар бүтээжэ, голодоһогүйгөөр тушааха гэһэн шухалын шухала зорилго урдаа табинабди. Эрхим шанартайгаар хэгдэһэн барилга ашаг үрэ ехэтэй байдаг гэжэ олондо мэдээжэ ха юм даа. Тиимэһээл манай СМУ-гай барилгашад шанарай түлөө ганса нэгээрээ бэшэ, бултадаа тэмсэнэ. Тиимэһээ шанарай талаар зарим тэды амжалта туйланхайбди.

Минии бригадын коллектив мүнөө гэр барилгын комбинадта перлитопластобетон хэрэгсэлнүүдые хэхэ цехэй корпус барижа байна. Энэ барилгаяа саг соонь дүүргэжэ, эрхим сэгнэлтэтэйгээр гүрэнэй комиссида тушааха гэһэн гол шухала зорилго урдаа табяабди. Бидэнэр энэ хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэшье байхабди.

В. РУБЦОВ.
Буряадай барилгын управлениин 7-дохи СМУ-гай бригадир.

ХЭНЭЙШЬЕ мэдэһээр, жэлэй дүрбэн сагта ниитын мал адуулжа ябагшадта горитойхон бэрхэшээл дайралдадаг бээзэ. Заримдаа орой намарай болоходо үбһэ хулһаяа арьбалжа, хуудам хабарай ерэхэдэ бии байһан үбһөө гамнахадажа малдаа үгэхые оролдохо ушар али олон үзэгдэдэг ха юм. Эдэ бүгэдые һайнаар ойлгоһон малшан бүхэн бүхы арга шадалаараа түрүүшын ногоон дээрэ малаа бүтэн бүрин гаргахые эрмэлзэдэг, оролдодог шуу. Дээрэ хэлэгдэһэн эдэ үгэнүүд Баргажанай аймагай Уланай колхозой эрхим малшан, Ажалай Улаан Тугай орденто Цырма Бубеевада зорюулагдана.

Цырма Кишиктуевна мал ажал дээрэ хорин табан жэлһээ дээшэ саг соо ажаллажа ябахадаа, хэды олон мал шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушаалсаа гээшэб? Хани нүхэр Дамба Доржиевичтайгаа суг жэлэй дүрбэн саган үнгэрһэниишье мэдэнгүй гэхээр колхозойнгоо баялигые арьбадхалсажа ябана.

Бубеевтэн тарган мал гүрэндэ худалдаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэжэ, ажахы, анмаг соогоо түрүү һуури эзэлээ һэн. Мүнөө эдэ хоёр 1974 ондо гараһан тугалнуудые даажа абаад, хашарагуудаа булшантайгаар үбэлжүүлээд, арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарай ногоондо гаргажа ябана.

— Һаалиин гүүртэ бүхэнһөө залуу мал тушаан абадагбди. Түрүүшын үедэ эжэлшээгүй мал бидэниие зобоодог. Тарган, туранхайшье буруунууд байха. Шадал муутайнуудыень амяарайнь илгажа байгаад, хүл дээрэнь гаргахые оролдодогбди, — гэжэ Ц. К. Бубеева хөөрэнэ.

Эдэ бүгэдые эмхидхэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябадаг гүүртые даагша, коммунистка Ц. К. Бубеева нютагайнгаа ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Мал ажал һайн мэдэхэ, дүй дүршэлөөр баян болоһон Ц. К Бубеева коммунис ажалай ударник болоһон, партиин Баргажанай райкомой, ажахынгаа парткомой гэшүүнээр һунгагдаһан байна. Тиин даажа абаһан ажал дээрээ урагшатай һайнаар хүдэлхэһөө гадна, партийна болон ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ябаха коммунистын нангин уялгатай болоно бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. К. Бубеева малдаа үбһэ үгэжэ ябана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ
фототекст.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЁТ БОЛОБ...

Һаяшаг Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэһэн слёт дээрэ Нэгэдэлэй генеральна директор **Д. Д. Серебренников** элидхэл хэхэдээ, коллективэйнгээ туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэжэ, үйлэдбэри дээрэ дайралдадаг дутагдалнуудые саашадаа усадхаха хэмжээнүүдэй ябуулагдажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Эрхим түрүү ажалаараа холо ойгуур суурхаһан нэгэдэлэй бэрхэ хүдэлмэришэд Социалис Ажалай Герои **А. П. Кудряшов**, Ленинэй орденоор һаяшаг шагнагдаһан **В. С. Щукин**, Байгалай модоной баазын түрүү хүдэлмэришэн **Н. М. Яковенко**, Худанай леспромхозой бригадир **П. И. Павлов** гэгшэд слёдой хүдэлмэридэ [...] далсажа, хайшан [...] лаа эмхидхэдэг, ямар [...] амжалта туйладаг т[...] дэлгэрэнгыгээр [...] байна. Нэгэдэлэй түр[...] дэлмэришэдэй слёдто [...] эй Буряадай обком[...] дэхи секретарь А. [...] догоев хабаадалсажа [...] лэбэ.

К. ЖАМ[...]

КПСС-эй АГРАРНА ПОЛИТИКА

МАЙН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЭЙ БОДОТО БЭЕЛЭЛ

СССР-эй мелиорацнин ба уһанай ажахын министр Е. Е. Алексеевскиин кабинедэй богоһо алхамсаараа, Советскэ Союзай картые хүрэһөөр лэ харахаш. Газар шанаржуулан һайжаруулгын карта гэжэ тэрэ дэмы нэрлэгдээгүй. Манай ороной үргэн дэлюун дэбисхэр дээрэ үрэжэлтэй болгогдоһон ехэ газар дайда. энээнэй тула ямар ехэ ажал хэрэгэй бэелүүлэгдэжэ байһан тухаинь тус карта тодо һонороор хөөрэнэ. Каналнууд — пунктираар, томо ехэ шэнэ барилганууд бишыхан тугуудаар тэмдэглэгдэнхэй...

— «Евгений Евгеньевич, энэ карта руу харахада, тэрэ сэрэгэй картые эжэлүүдгүй һа нуулнал.

— Яахаб теэд, минии һанахада, энэ зэргэсүүлгэ зүйтэйшье гээшэл ха. Ушарынь юуб гэхэдэ, үргэн ехэ талмай дээрэ горитой ажал хэгдэжэ байнхай. Хэдэн миллион гектарта тараалангай шэнэ талмай бии болгогдоо, хэдэн арбаад мянган машина, миллионһоо үлүү мелиоратор энээндэ хабаадуулагдана...

— Шухала мэдээсэлнүүд орожол байгаа бээзэ?

— Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө мелиораторнууд эршэмтэйгээр ажаллажа, хүдэлмэриин хэмжээе саашадань үргэдхэхын, илангаяа эдэнэй шанар һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй карта дээрэ 87 ехэ барилга хэгдэхээр тэмдэглээтэй. Гадна, 838 мянган гектар уһалагдаха, 920 мянган гектар намаг налхитан газар хатаагдаха, 8 миллионһоо үлүү гектар бэлшээри уһажуулагдаха байна. Мүнөө бүхы орон доторнай газар шанаржуулан һайжаруулха хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар хэгдэнэ. Нэн түрүүн олон арбаад миллион хүнэй ажаһуудаг Хара бэшэ хүрьһэтэй зоныи газарые һайжаруулжа, үрэжэл ехэтэй болгохо хэрэгтэ оромнай гол анхаралаа хандуулна. Мүнөө үедэ дэлхэйн нэгэшье орондо газар шанаржуулан һайжаруулха иимэ үргэн ехэ ажал хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала Имагтал энэ жэлдэ 2 миллионһоо үлүү гектар талмайе байгаалиһаа «буляан абаха» ёһотойэди.

Хүдөө ажахын хуби заяанда шиидхэхы удха шанартай КПСС-эй ЦК-ган майн (1966 он) Пленум хадаа газар тараалангые шанаржуулан һайжаруулха программые, партиин аграрна политикые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ түүхэтэ шэнэ шата болоһон байна. Нүхэр Л. И. Брежневэй үүсхэлээр хүдөө ажахые саашадаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэһэн гүрэн түрын гол шухала хэмжээнүүдэй дунда газар һайжаруулха хүдэлмэри онсо һуури эзэлнэ.

— Газар тараалангые шанаржуулан һайжаруулгын онсо үүргэ юунһээ үндэһэтэйб?

— Нэн түрүүн энэ хэдэ хэдэн бодото шалтагаануудһаа дулдыдана. Ороной таряан ажал эрхилдэг гол шухала районуудай сагай уларил айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй байна. Губи, губирхуу нютагуудта шииг нойтон ехээр дуталдана. Ондоо зарим нютагуудта нойто ехэтэй байһан дээрэһээ газар дайдань намаг налхиган болошодог байха юм. Талата газар нютагуудай ажахынууд ган гасуурта ходо дайрагдадаг байна. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, тогтууритай һайн ургаса хуряажа, хүдөө ажахын үйлэдбэриин улам бүри ургажа байгаа хэмжээе туйлаха аргагүй болонобди.

Тэрээнһээ гадна, оньһожоруулга хэхэ, хими нэбтэрүүлхэ, үрэһэ хүрэнгэ пайжаруулан хубилгажа, шэнэ сорт бии болгохо гэхэ мэтэ хэрэг бэелүүлхэ зуураа, таряалан, сабшалан ба бэлшээриие шанаржуулан һайжаруулха шухала гээд элирхэйлэгдэнхэй. Имагтал энэ ушар баян бардам, тогтууритай һайн ургаса хуряаха арга олгохо байна. Энээнэй ашаар хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгожо шадахалди.

Эгээл нимэһээ КПСС-эн ЦК-гай майн Пленум газарые шанаржуулан һайжаруулха бүгэдэ арадай зорилгые үндэр хэмжээндэ гаргаха гэһэн шиидхэбэри абаа бэлэй. Энэнь тус Пленумэй түүхэтэ удха шанар болоно. Оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, газарые үндэһөөрнь һайжаруулхын түлөө гүрэн түрэ ехэ ажал ябуулна. Сасуулаад үзэгты: түсэбтэ наймадахи табан жэлдэ — 11 миллиард, харин үнгэрөөн табан жэлдэ 23 миллиард түхэрнг газарые шанаржуулан һайжаруулгада һомологдоһон байгаа. Энээнэй ашаар уһанай ажахын эмхинүүдэй үйлэдбэриин хүсэтэ үндэһэ һуури табигдаа һэн. Арбан жэл соо хабсаргагдамал түмэр бетон гаргалга — 5 дахин, заһабарилгын предприятинуудай хүсэн — 4 дахин, барилгын ба мелиоративна машинануудай, транспортна хэрэгсэлнүүдэй парк 3 дахин үргэдхэгдэһэн байна. Газар тараалангые үргэлжэдэнь һайжаруулха хэрэг үзэгдөө дуулдаагүй үрэ дүннүүдые үгөө. Түсэбтэ наймадахи табан жэлдэ дунда зэргээр — 360 мянган гектараар, харин юһэдэхи табан жэлдэ уһалуурнин талмай жэлдээ дунда зэргээр 900 мянга гаран гектараар үргэдхэгдэһэн байна. Тиихэдэ һүүлэй хоёр жэл соо энэнь миллионһоо дээшэ гектарта хүрөө.

— Арбан жэлэй бүхы дүнгүүд ямар гээшэб?

— Энэ үе соо шанаржуулан һайжаруулагдаһан газарай талмай 14,5 миллион гектараар гэхэ гү, али 1,7 дахин ехэдхэгдээ. Тэрээнһээ гадна, сабшалангай, тараалангай 16 миллион гектар талмай һайжаруулагдаа. Хэдэн арбаад миллион хонидон харууһалагдадаг үргэн ехэ холын бэлшээринүүд уһатай болгогдоо.

— Эдэ дүнгүүдые тайлбарилан хэлэжэ үгыт.

— КПСС-эй ЦК-гай майн (1966 он) Пленумһээ урда тээхи түсэбтэ долоон табан жэлэйхиһээ һураггүй ехэ юумэн энэ арбан жэл соо хэгдэһэн байна. Шэнэ түхеэрэлгэнүүдые барихаһаа гадна, уһалуурнин хатаалгын хуушан түхеэрэлгэнүүдые түсэбэн ёһоор һэльбэн шэнэлхэ ажал хэгдэжэ захалаа Арбан жэл соо 11 миллионһоо үлүү гектар дээрэ иимэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна

Газарые һайжаруулгын эсэсэй дүн илангаяа шухала удха шанартай. Шанаржуулагдаһан талмай хадаа бүхы тараалангай, сабшалангай оройдоол 8 процентны[...]но. Гэбэшье энэнь ко[...]дай, гүрэнэй ажахы[...] газар тараалангһаа [...] бүхы продукциин [...] нэгэ хубиһаа үлүүе [...] бшуу.

Уһалуурнин, хата[...] талмай дээрэ орооһо[...] малнуудые тарилга [...] үргэдхэгдөө. Украина[...]то - Кавказда. Пов[...] 0,75-һаа 1,5 миллион [...]тар дээрэ эдэ ургам[...] тарнгдадаг байна.

Барайгарай, хлопо[...]линууд дээрэ илангая[...]той ехэ хубилалтану[...]лоо. Арбан жэл соо б[...]рай орооһо үйлэдбэри[...] ба үлүүтэй дахин ү[...]дэжэ, нёдондо жэл [...]лион тоннодо хүрг[...] байна. Тиигэжэ [...] тариһан хүрпээтэ урга[...] оронойнгоо хүн з[...]тые сүм хангадаг [...] Энэ үе соо хлопок-сы[...]гуулга 1,5 дахин дэ[...]лэгдээ. Һүүлэй хоёр [...] шииг нойто багатай [...]шье һаань, хлопогой [...] үндэр баян ургаса х[...]бди — 8 миллион то[...]

Газар тараалан [...]жуулан һайжаруулга [...] адууһа малда элбэг [...] тэжээл бэлдэхэ арга [...] Уһалуурнин газар д[...] жэлэй ургамалнуудые [...]рилга нилээд үргэ[...] Үбһэ, сенаж, үбһэнэй [...] ба бусад тэжээл [...] 11-һээ 40 миллион т[...] жээлэй единицэдэ [...] һэн байна. Үргэн е[...] майтай сабшалан, [...] уһалагдадаг болгогд[...] сэбөөр хараалаг[...] ёһоор, түсэбтэ юһэдэ[...]бан жэлдэ 700 мян[...]тан бэшэ, харин 2 [...] шахуу гектар газар [...]жуулан һайжаруул[...] байна. Зунан үедэ [...]май дээрэ олон милл[...]гой үхэр мал харууһа[...]лоно гээд мэргэжэлт[...]лон гаргаа

— Газар шана[...] һайжаруулгын сааша[...] сэбүүднай ямар гээш[...]

— Газар шанар[...] һайжаруулха талаар [...] программа табихадаа, Л. И. Брежнев КПСС[...]гай майн Пленум дэ[...]жэ тэмдэглээ һэн: [...]даа асари ехэ зори[...] Хүдөө ажахын тала[...] партиин урда тээнь [...] һэн шухалын шухала [...]шье зорилготой энээ[...] гэсүүлэн жэшэхэ бү[...]һэ баримтатайбди. [...] Үдэр бүриин юрын [...]шэ, харин удаан саг[...]дөө ажахые хүгжөө[...] бэелүүлэгдэхэ прогр[...]лоно гэжэ бүхы пар[...]хы арад зондо батаар[...] ёһотойбди...»

Партиин XXV съез[...]рые шанаржуулан [...]руулха хэрэгэй онс[...] шанартай банпые [...]хин тэмдэглээд, бү[...] ехэ программа т[...]

Шанаржуулан [...]лагдаһан газарай та[...] сэбтэ арбадахи таба[...] 9 миллион гектараар [...] хэгдэхэ юм. Һайн [...] зорилго хүнүүдтэ [...]гүй эршэ хүсэ нэмэ[...] хэлсэдэг. Түсэбтэ [...] табан жэлдэ 10 мил[...]тар газар уһалхын [...] тула социалис [...] улам үргэнөөр дэлгэ[...]на.

Хара бэшэ хүрьһ[...] үрэжэлтэ газартай [...]лохо юм. Түсэбтэ [...] жэлдэ эндэ хоёр [...] шахуу гектар газар [...]даха, хахад миллион [...] гектар уһалагдаха.

Миллион хүнпөө [...]һэн мелиораторнууд [...] XXV съездын шии[...]нүүдые бэелүүлэн, [...] шанаржуулан һай[...] хэрэгые үргэдхэхы[...] бэриин ашаг үрэ б[...] шанар дээшэлүүлх[...] бүхы хүсэ шадалаа [...] байна.

А. ШАПОВА[...]
ТАСС
Москва.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ЭРХИМ ХОНИШОДОИ НЭГЭН

Цырен-Ханда Цыденешеевна Жигмитова Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделенидэ ахалагша хонишоноор ажалладаг юм. Даажа байһан хонидоо тон һайнаар харууһална. Тиигэжэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын үөлжэлгын үедэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 98 хурьга абаад, гарза хохидолдо оруулангүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Түрэхэ хонид үшөө бии. Тиимэһээ зуутанай тоодо орохо дүүрэн аргатай.

Тэжээлээ зүбөөр хубаарилжа, хонидоо һайнаар адуулһанай, түл абалгын түлэг үедэ габшагайгаар хүдэлдэг байһанай ашаар лэ иимэ үрэ дүн туйлагдаа. Гадна, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө бодото үльгэр жэшээ харуулжа, ямаршье ехэ амжалта туйлаха аргатай байһанаа тэрэ туһалагшанартаа, хурьгашадтаа ойлгуулжа шадаһан байна Тииншьегүй яахаб даа! Коммунист хүн хадаа өөрөө габшагайгаар хүдэлхэһөө гадна, бэшэ зониишье энээндэ зоригжуулха нангин уялгатай ха юм...

1961 он һэн. Цырен-Ханда Инзагатын дунда һургуулиин наймадахи класс дүүргэбэ. Тиигээд комсомолой путёвкоор һү һаалиин фермэдэ һаалишанаар эльгээгдээ. 11 жэлэй туршада эндэ ажаллахадаа, эрхимүүдэй тоодо ородог бэлэй.

Һүүлдэ партийна хамтын суглаанай шиидхэбэреэр хонишоноор хүдэлхые эльгээгдэһэн юм. Тиихэдэ коммунистын үндэр нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ жэлһээ жэлдэ дадал шадабаряа дээшэлүүлээ, дүй дүршэлөө баяжуулаа. Суглаан дээрэ һайнаар хүдэлхэб гэжэ үгэеэ үгэһэн Цырен-Ханда Цыденешеевна хэлэһэндээ хүрэхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

Коммунист Жигмытова даажа байһан хүндэ хүшэр ажалаа амжалтатайгаар хэхэһээ гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэ отделениингээ партийна эхин организациин бюрогой, арадай хиналтын постын гэшүүн юм.

Ц. САГАЛЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ

ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛЭЙ ТУҺА ЕХЭ

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүд дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриин эмхидхэлэй, хүтэлбэрилгын түхэл шэнжые шэнэдхэн хубилгажа, ажахы хоорондын хамжаа нэгэдэлэй бааза дээрэ үндэһэлэн томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгохо тухай онсо тэмдэглэгдэнхэй гээшэ. Тиин энэ эрилтэ нэн түрүүлэн олон һалбаритай, тусхай шэглэлтэй үшөө болоодүй ажахынуудтай байһан манай республикада сэхэ хандуулагдана. Ушар нимэһээ аймагуудаймнай колхоз, совхозууд мүнөө орооһо таряа, хартаабха, овощ, һү, мяха, нооһо, үндэгэ болон бусад продуктнуудые зэргэ үйлэдбэрилжэ, тусхай шэглэлдэ дамжан орожо байнхай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэһэн зэргэсүүлгэ, шэнжэлэлгын дүнгүүдые согсолон харахада, олохон ажахынууд гүрэндэ тушааха продукциингаа түсэб зохёоходоо, аймагай хүдөө ажахын управленитэй һайнаар зүбшэн хэлсэдэггүй дээрэһээнь олон һалбаритай колхоз, совхозуудые тусхай шэглэлтэй болгохо хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулна. Хоёрдохёор, тусхай шэглэлдэ оруулагдаагүй ажахынуудай абаһан продукциин өөрынь үнэ сэн, гаргашань ехэ байһаар.

Арбаад жэлэй саада тээ республика доторнай хони, үхэр үсхэбэрилгын, мүн город шадарай хүдөө ажахын хэдэн зоно хубаарилагдаа бэлэй. Тиин город шадархи зонодо ородог ажахынууд гол түлэб түргэн гутадаг эдеэ хоолой шухала продуктнуудые — һү, овощ, хартаабха, үндэгэ абажа, ниислэл хотын ажалшадые хангаха шэглэлтэй болохо байгаа. Теэд үнгэрһэн хоёр табан жэлэй туршада Улаан-Үдын аймагай олохон ажахынуудта тусхай шэглэлдэ орохо талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаагүй, тэрэл хэбээрээ, олон палбаритай зандаа байһаар.

Үнэн дээрээ дурсагдагша аймагай ажахынууд энэ хугасаа соо илангаяа һү абаха талаар тусхай шэглэлдэ орожо шадахаар байгаа гү? Байгаа. Гэбэшье газарайнгаа, үхэр малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлээгүй, тэжээлэйнгээ өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулаагүй, гаргашала эрид хороогоогүй һаа, мүн худалдагдаһан һүнэй энэ сэнгэй мүнөө үеынхидэл адли байбал, ажахынууд экономическа талаараа доройтожо, гарза гайда орохо һэн. Эндэ һү худалдан абаха үнэ сэн бүхыдэнь дээшэлүүлхэ тухай хэлэгдэнэ бэшэ. Харин республикын хүдөө ажахын гол продуктнуудые худалдан абаха үнэ сэнгые ямар зонодо ородог ажахынуудай арга байдалые хараада абалсан тогтоохо шухала болоһониие тэмдэглэнэ. Юуб гэхэдэ, түсэблэлгын органууд, эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд. Буряадай хүдөө ажахын институдай экономикын кафедрын эрдэмтэд мүнөө энэ асуудал зүб тээшэнь шиидхэхэ тодорхой шэнжэлгэ хэнэгүй.

Саашань хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ мүнөө үеын түхэл арга олон хубиһаа бүридэнэ. Жэшээлбэл, ямар нэгэн аймагай ажахынууд тус бүреэ олон ондоо эмхи зургаануудта мэдэлтэй. Тусхаилан хэлэбэл, Бэшүүрэй аймагай 11 ажахы — аяар табан эмхи зургаанда. Хурамхаанай аймагай колхоз, совхозууд — дүрбэн, Баргажанай аймагай табан ажахы — гурбан эмхи зургаанда хамаатай. Тиихэдэ зарим трестнүүдэй мэдэлдэ байһан ажахынууд аймаг бүхэндэ нэгэнэгээр тарашанхай. Жэшээлхэдэ, «Свинопром» трестдэ хабаатай совхозууд Түнхэнэй, Кабанскын Хяагтын, Бэшүүрэй, Прибайкалиин, Улаан-Үдын аймагуудта бии юм. Теэд эдэ ажахынуудынь хоорондоо 500—700 километрэй зайда оршодог тула үйлэдбэрез хамта нэгэдүүлжэ, эмхидхэхын аргагүй байна.

Дээрэ хэлэгдэһэн жэшээ дээрэһээ абажа харахада, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ талаар мүнөө хэрэглэгдэжэ байһан онол аргануудажахынуудые томодхохо, тусхай шэглэлдэ оруулха ба үйлэдбэрез хамжан нэгэдүүлхээр бүхы аймаг дотор юрэнхы, холын хараатай түсэб хараалхада таарамжагүй байна. Гадна, аймаг бүхэндэ мүнөө элдэб олон предприятинууд бии гээшэ. Тиин зарим колхоз, совхозуудай тусхай шэглэлэй, мүн экономическа, социальна талаараа саашадаа улам хүгжэхэ холын хараатаи түсэб зохёоходоо, аймаг доторхи предприятинуудай үйлэдбэриин хэмжээе, хүсэ шадалые заабол хараада абаха зэргэтэй Богонёор хэлэхэдэ, аймагуудай экономическа, социальна хүгжэлтын түсэб комплексно аргаар, али бүхы талаһаа зохёогдохо байна бшуу. Тиихэдэ колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүгжэлтын түсэб аймагай түсэбэй нэгэ гол хубинь байха ёһотой болоно. Гадна, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха холын хараата түсэб бодон бусад үйлэдбэриин, финансын дүнгүүдые гансал аймагай хүтэлбэрилхы органуудта хамаатайгаар табихада таарамжатай гэжэ һанагдана. Мүн хүдөө ажахыһаа абтадаг продуктнуудай үнэ сэн республикын хүдөө ажахын зононуудай байдалда тааруулагдаһан, тодорхой байха болоно. Тиихын тула аймаг бүхэнэй хүдөө ажахые саашадань яажа хүгжөөгдэхыень тодорхойлхо шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулха эрилтэ табигдана.

Зүүн-Сибириин экономическа районой промышленностиин түргэнөөр хүгжэжэ, хүн зонойнь олошоржо, территориальна үйлэдбэриин комплекснуудай байгуулагдажа байһанһаа уламжалан, промышленна комплекснуудай, курортнуудай ба аяншалагшадай баазануудта дүтэ шадар оршодог ажахынууд хүдөө ажахын түргэн гутадаг продуктнуудые бүри ехээр абажа бэлэдхэдэг, гүрэндэ тушаадаг болохо зэргэтэй. Жэшээлбэл, Түнхэнэй аймаг энэ талаар нилээд таарамжатай. Юуб гэхэдэ, байгаалиин, экономическа байдалынь али бүхы талаһаа шэнжэлэн харахада, эндэхи ажахынуудые гурбан микрозоно болгон хубаарилмаар байна. Тиигэжэ Тоорын, Түбэй ба Туранай зононууд байгаалиингаа, хүрьһэнэй болон экономическа байдалаараа хоорондоо онсо илгаатай юм.

Жэшээлбэл, «Восточные Саяны», «Сибиряк» колхозуудай, Саянай совхозой ородог микрозонодо овощ, хартаабха ургуулхада, шубуу үсхэбэрилхэдэ, һаалиин фермэнүүдые байгуулхада таарамжатай. Саашадаа эдэ ажахынуудые һү, огородой эдеэ, үндэгэ абажа бэлэдхэхэ шэглэлдэ оруулбал, зохистой байна. Харин Тоорын, Туранай микрозононуудта мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүдые, хони үсхэбэрилхэдэ ашаг үрэ ехэтэй байхаар хараалагдана. Ингээд ерэхэлээрээ, аймаг бүхэнэй ажахынууд иимэрхүүгээр хубаарилагдабал, тусхай шэглэлтэй болгоходо таарамжатай ха гэжэ һанагдана.

М. БУРУЕВ,
экономикын эрдэмэй кандидат.

Узбекистанда бүтээгдэн гаргагдадаг хүнгэн промышленностиин хэдэн зуугаад бүтээлнүүдтэ гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдонхон. Эрэшүүлэй пальто, костюмуудай мүнөө үеын моделнүүд, эхэнэрэй хубсаһан, үхибүүдэй ба эдиршүүлэй үмдэхэ трикотажна хубсаһан болон бусад олон бүтээлнүүд эндэ тоологдоно.

«Малика» гэһэн трикотажна нэгэдэл республикын түрүү предприятинуудай нэгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Ташкентын «Малика» гэдэг трикотажна нэгэдэлэй нэхэлгын цех соо.

АПН-эй фото.

Байгша оной апрель һарын һүүлээр багта КПСС-эй Улаан-Үдын Советскэ райкомой пленум боложо, зохёохы ажал тай холбоонуудай, театрнуудай, филармониин, музейнүүдай партийна организацинуудай үүргэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Пленум дээрэ хэгдэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ Буряадай гүрэнэй филармониин түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

«Байгал» гэжэ дуу болон хатарай ансамблиин мүнөө үедэ хэжэ байһан ажал хүдэлмэри, хэрэгүүд тухай һонирхоһон уншагшадай бэшэгүүд манай редакцида ерэдэг. Тэдэ бэшэгүүдтэ харюу болгон, Буряадай гүрэнэй филармониин партийна организациин секретарь Буряадай АССР-эй габьяата артист Владимир Аршанович Шагжиевай статья уншагшадай анхаралда табинабди.

ХОЛО, ОЙРЫН НЮТАГУУДААР...

АПРЕЛИИН 29. Хоёрхон хоноод лэ Майн Нэгэнэй һайндэр болохонь. Харин бидэнэр, «Байгал» ансамблиин артистнууд, Якутск хотоһоо хажуу тээ, 90 модоной газарта энэ үедэ байбабди. Хүршэ республика—Яхад ороной газар дээрэ нажи хоёрдохи концерт табихаяа байбабди.

Самоледто биледүүд захигданхай. Теэд сагай уларил ямар байхаб? Түрэл Улаан-Үдэ хотодоо ошожо, Майн Нэгэнэй һайндэрые гэр бүлэтэеэ, нүхэдтэеэ угтаха гээшэ гүбди?

Һүүлшын концертнүүд илангаяа хүндэ хүшэр байдаг. Юуб гэхэдэ, хэдэн олон клуб, соёлой ордон, хото городууд, тосхон һууринуудта концертнүүдые харуулжа, нэгэ бага эсэгдээ. Зүгөөр эдэ бүгэдэ бидэнэй ара тээ гараа, дабагдаа гэжэ һанахада, яһала хүхюуншье, урматайшье байдаг. Иигээд лэ зун, намар, хабар, үбэл хамаагүй—жэлэй дүрбэн сагта мөөр дээрэ ябажа, хүн зониие хатар, дуугаараа баясуулха гээшэ-мнай хүндэтэйшье, харюусалгатайшье ушар болоно. Холо, ойрын газарнуудаар, нютагуудаар ябажа, Буряад ороной искусствын нэгэ хубиие олоной дунда нэбтэрүүлдэг байһандаа бидэнэр баяртайбди.

Концертынгээ ээлжээтэ сезониие бидэнэр һаяхан дүүргэбэбди.

«Байгал» ансамблиин байгуулагдаһаар 34 жэл боложо байна. Эдэ үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада хэды олон хото город, республика, область, нютагуудаар ябагдаа гээшэб? Хойто зүгэй шэмэрүүн хүйтэн жабарые, Урда зүгэй Термез, Кушка хотонуудай ааяма халууниие, хадата орон Кавказай һэбшээе, Хара далайн эрьеын һалхиие үзэгдөө.

Манай артистнуудай уран бэлигые Москва, Ленинград хотонуудай, Хальмагай АССР-эй, Монголой Арадай Республикын ажалшад хараһан байха. «Байгал» ансамбль МНР-тэ айлшалхадаа, Монголой гүрэн түрын шагнал—«Найрамдал» медальда хүртөө һэн. Ансамблиин солистнууд, РСФСР-эй арадай артист Баир Егоров, Буряадай АССР-эй арадай артистка Оюн Тумурова гэгшэд Зүүн - Урдахи Азиин оронуудаар ябажа, тэндэхи хүн зондо уран бэлигээ харуулаа. Тэдэнэр Энэдхэг, Пакистан, Непал болон бусад оронуудта хүрэһэн байна. Мүн Буряадай АССР-эй арадай артистка Клавдия Шулунова Англи, Шотланди, Вьетнам, Лаос болон бусад оронуудай сценэнүүд дээрэһээ хонгёо дуунуудаа хангюурдаа. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ, агуу Илалтын 30 жэлэй ойн урда тээ манай ансамблиин артистнууд Монгол орондо гушаад концерт табиһан юм.

Буряад дуу, хүгжэм, уран гоё хатар хүн зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар «Байгал» ансамблиин коллектив үнгэрһэн жэлнүүдэй үедэ нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хээ, ехэ оролдолго гаргаа. Тэрээнһээ гадна, совет болонород классигуудай зохёолнуудые сценэ дээрэ табина.

СССР-эй арадай артист, Социалис Ажалай Герой, Ленинэй шангай лауреат Игорь Моисеевэн табиһан «Үбгэнэй зүүдэн» гэһэн хатар манай ансамблиин репертуарай алтан жасада ороно. Мүн РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Михаил Арсеньевэй табиһан «Мэндээшэн». РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Михаил Заславскиин табиһан «Манай басагад» гэһэн. РСФСР-эй арадай артист Михаил Годенкын табиһан «Шэмээшэгүүдэй кадриль», «Забайкальская лирическая» гэһэн хатарнууд харагшадай халуун анхарал татаһаар.

Эдэ номернууд хатарай нааданай талаар бэе бээһээ тад ондоонууд байбашье, буряад үндэһэ яһанай искусствын шэрэ будагуудые абажа, ансамблиин программые удха түгэлдэр, уран хурса болгоно.

Олон жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлһэн артистнууд манайда олон. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй арадай артист Баир Егоров хорин табан жэлэй туршада хатар наадаяа хүн зондо харуулжа байна. Тэрэнэй гүйсэдхэдэг «Энэдхэг хатар», «Чичирдык», «Баяр» гэһэн хатарнуудынь олондо мэдээжэ болонхой.

РСФСР-эй габьяата артистка Чимита Шанюшкина хорин гаран жэлэй туршада шэнхинүүр хоолойн иргуу дуунуудаараа хүн зоноо баясуулһаар.

Иимэ жэшээ абамаар артистнууд, дуушад, хатаршад ансамбльда олон. Наһатай болоһон нүхэднай амаралтада гаража, орондонь залуушуул ерэнэ. Эндэ нэгэ онсо юумэн тухай тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энээнэй урда жэлнүүдтэ уран һайханай бүлгэмһөө манай ансамбльда хүнүүд ерэдэг һэн. Харин мүнөө байдалнай тад ондоо болоо: хүгжэмэй, хореографическа училищинуудые дүүргэһэн хүбүүд, басагад манайда хүдэлхэеэ ороно. Жэшээлхэдэ, Олег Сультимов, Ханда Бальжинимаева, Владимир Борисов, Сэсэг Рабсалова гэгшэд Улаан-Үдын хореографическа училищи дүүргээд, «Байгал» ансамбльда амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Мүн Гомбожаб Самаев, Роза Цыренжапова гэгшэд Улаан-Үдын хүгжэмэй училищи дүүргэһэн байха юм.

Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Л. Балдаев хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшөөр үнинэй хүдэлнэ. Энэ нүхэр дүй дүршэлөөр баян. Арадай инструментнүүд дээрэ уран шадамараар наадахаһаа гадна, тэдэниие дархалдаг, заһабарилдаг. Тэрэнэй нүхэр В. В. Гергенова баһал ветеран болоно.

Ансамблиин репертуарта олон янзын зохёолнууд ороно. Жэшээлхэдэ, МНР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Сэвжидэй найруулан табиһан «Торгод», «Хатарын бужиг» гэһэн хатарнууд, СССР-эй арадуудай дуунууд эндэ гүйсэдхэгдэнэ. Иимэ номернуудые программада оруулжа байхада, ехэ туһатай, һонирхолтой гэжэ һанагдана.

«Байгал» ансамблиин артистнууд БАМ-ай барилгашадые хангаха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулна. Тэндэ соёлой ордон, ехэ залуудай үгышье һаань, артистнууднай арга мүрөө оложо, баатар барилгашадта концертнүүдые харуулдаг юм.

Совет хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй үүргын айхабтар ехэ байһан тухай КПСС-эй XXV съезд дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглээ һэн. Манай урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө оролдоно, тэмсэнэбди.

Мүнөө үеын байдалые эли тодоор харуулха, ажалшадые шэнэ амжалта, илалтануудта зоригжуулха хэрэг—бидэнэй нангин уялга. Тиимэһээ манай партийна организаци артистнуудай творческо үдэшэнүүдые, тоосоонуудые үнгэргэхэ тухай тусхай түсэб табяад байна. Партиин гэшүүд тэрэ үдэшэнүүдые, тоосоонуудые эмхидхэлсэнэ. Жэшээлхэдэ, Буряадай АССР-эй арадай артистка К. Шулунова тоосоото концерт һаяар үгэхэнь.

Бүхэсоюзна, бүхэроссиин конкурснуудай лауреат, Буряадай комсомолой шанда хүртэһэн «Байгал» ансамблиин коллектив мүнөө зун Чехословаки ошохонь. Энэмнай бидэнэй ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэн ушар болоно бшуу. Тиимэһээ бэлдэхэ, оролдохо ехэ ажал бидэниие хүлеэнэ. Манай партийна организаци харюусалгатай гастрольдо бэлдхэлые хиналта дороо абанхай. Артистнуудые хүмүүжүүлхэ, удха түгэлдэр, уран хурса программа бэлдэхэ хэрэгтэ партийна организаци өөрын хубита яһала оруулна. КПСС-эй XXV съездын материалнуудые шудалха, үзэхэ талаар ехэ ажал ябуулагдана.

Хэды тиибэшье дутуу дунданууднай үшөөл олон. Мүнөөнэй темэдэ зорюулагдаһан номернууд репертуар соомнай хомор. Зохёохы ажалтай ондоо эмхинүүдтэй холбоо барисаамнай һула. Залуу кадрнууд үшөөл үсөөн.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, манай «Байгал» ансамблиин, филармониин коллектив хүн зондо гоё һайханиие ойлгуулха, хүгжэмэй искусство олоной дунда нэбтэрүүлхэ, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нангин хубитаяа оруулха байха гээд найданабди.

Дэлхэйн гайхал болоһон Байгал далайн алдарта нэрэ зүүжэ ябаһан ансамблиие холо, ойрын нютагууд, хото городууд, оронууд хүлеэнэ.

Вл. ШАГЖИЕВ,
Буряадай гүрэнэй филармониин партийна организациин секретарь, Буряадай АССР-эй габьяата артист.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ

буряад драмын театр—Москвада

«ЗАСАГ»

Мэдээжэ совет драматург А. Софроновой хэдэн олон зүжэгүүд оршуулагдажа, буряад хэлэн дээрэ табигдаһан баяха юм. Тэрэнэй «Стряпуха», «Левониха на орбите», «Ураган» гэһэн зүжэгүүдынь Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрта табигдажа бага бэшэ амжалтатайгаар харуулагдаа бэлэй. Ваатарлиг хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд, шэнэ үеын хүнүүдэй харилсаан, тэдэнэй сэдьхэл бодол тухай А. Софроновой «Засаг» гэһэн зүжэг театрта һаяхана табигдаа бэлэй.

Тус зүжэгөө театрай коллектив москвагайхидай урда харуулба. РСФСР-эй габьяата артист Д. Дондуков, Буряадай АССР-эй арадай артист, республикын шангай лауреат Ц. Пурбуев. Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Г. Бутуханов, Д. Чимитова, Л. Дугарова, артистнар М. Жапхандаев, Ц. Обутов, болон бусад энэ зүжэгтэ хабаадалсана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Г. Маслин — республикын шангай лауреат М. Жапхандаев, К. Жуховец — Буряадай АССР-эй габьяата артистка Л. Егорова, И. Плотников — Буряадай АССР-эй арадай артист Ц. Пурбуев, П. Байков — Буряадай АССР-эй габьяата артист Г. Бутуханов. К. МУНКУЕВАЙ фото.

АГИТАТОР ПОЛИ ДЭЭРЭ

«Прибайкалец» колхоздо тарилгын эхилхын урда тээ парткомой заседани үнгэргэгдөө һэн. Тиигэжэ хабарай тарилгын үедэ агитаторнууд томилогдоо бэлэй. Ажахыда хамта дээрээ 13 хүн агитатораар томилогдонхой.

Тэдэнэй нэгэн—П. А. Родионов хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ Коменско ба Клочихинска бригадануудай полевой стан дээрэ агитатораар хүдэлнэ. Агитаторай тэмдэглэлэй дэбтэр соо зарим механизаторнуудай, мүн агрегадуудай ба бригадануудай, тэрэшэлэн бүхы дээрээ колхозойшье тарилгын дүнгүүд бэшээтэй байдаг. Энэ тэмдэглэл болон тоонууд агитаторай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ бшуу. Юуб гэхэдэ, механизаторнууд нүхэдэйнгөө, мүн мүрысэгшэ нүхэдэйнгөө ажалай дүнгүүдые өөрынгөө ажалтай сасуулжа үзэнэ. Тиимэһээ иимэ мэдээсэлнүүд мүрысэгшэдтэ ехэ туһатай, хэрэгтэй ха юм. Агитатор гансашье тарилга тухай хөөрэнэ бэшэ, харин аймаг, республика, Эхэ орон, мүн уласхоорондын байдал тухай хөөрэнэ.

Павел Алексеевич «Хүйтэн һэбшээн» гэжэ даншалхы хуудаһа гаргана. Коменскодохи бригадын полевой станай иимэ хуудаһан дээрэ коллективэй хэһэн ажалай дүн харуулагдана, тиихэдэ мүнөөдэрэй таряашадай зорилго тухай бэшэгдэнэ. Мүн эндэл тарилгын шанарта механизаторай анхарал хандуулһан иимэ оньһон үгэ бэшээтэй: «Ямар үрэһэ тарина ш, тиимэл урташа хуряахаш». Гадна, энэл хуудаһан дээрэ нёдондо Татауровска СПТУ дүүргэһэн Григорий Быковые амаршалһан үгэнүүд бэшээтэй. Юуб гэхэдэ, залуу механизатор хабарай тарилгада амжалтатайгаар ажаллана бшуу. Тиимэһээ бэшэ механизаторнуудые Григоридол адляар хүдэлхыень уряалһан үгэнүүдые эндэ уншанабди.

Клочихинска полевой станай «Хүйтэн һэбшээнэй» үгэ бүхэн хүйтэноор амилна. Тэрэньшье буруу бэшэ. Эндэхи бригадые бэшэ бригадануудтай жэшэхэдэ, тракторнуудааршье үсөөн бэшэ. Тиигэбэшье үсөөн трактор поли дээрэ хүдэлгэгдэнэ. Тус бригадада олон залуу механизаторнууд хүдэлнэ. Ушар иимэһээ тракторынгаа бирагүйхэн юумэнһээ зогсошоходонь, тэдэнэр миин байха баатай болоно. Харин бригадын механик Дёмин хэрэгтэй сагай болоходо үгы байдаг, нэгэн гэбэл, электро-гагнуурһаа боложо, ажалай саг хосордог.

Агитатор Родионов дутуу дунданууд тухай колхозой правлениидэ дуулгадаг. Тиин Павел Алексеевичай хабаадалгатайгаар ЛМО-до ажаллажа байһан коммунист дүршэлтэй механизатор Михаил Андреевич Родионов саг зуурын үедэ энэ бригада эльгээгдэһэн байна. Түрүү агитаторнуудай тоодо колхозой комсомолой организациин секретарь Лариса Павлова оролсоно. Лариса аха нүхэртөөл адли бригадануудаар ходо ябажа, механизаторнуудай мүрысөөн тухай, орон доторойнгоо ба уласхоорондын байдал тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

«Прибайкалец» колхозой бэшэшье агитаторнууд нүхэдэйнгөө ажалда хубитаяа оруулхын тулада оролдоно.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор Родионов Коменскодохи бригадын механизаторнуудтай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

АВТОРАЙ фото.

ХҮДӨӨГЭЙ ЖОЛООШОДОЙ КОНКУРС

Сибириин ба Алас-Дурнын 13 хизаар болон областиин механизаторнууд «Россельхозтехника» нэгэдэлэй автомобилиин жолоошодой мэргэжэл шадабариие шалгаха конкурсдо хабаадаа. Тэрэнь Хабаровска хизаарай Ленинэй нэрэмжэтэ совхоздо болобо.

Хабаровска хизаарай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошод командаараа мүрысөөндэ эрхимлээ гэжэ мэдэрэгдэбэ. Бүхэсоюзна һорёон мүрысөөнүүдтэ хабаадаха путёвко эдээндэ барюулагдаа. Буряадай түлөөлэгшэд хоёрдохи шангуудые абаба. Кемеровскэ областиин команда гурбадахи һуури эзэлээ.

(ТАСС).

КПСС-тэй НЭГЭДЭЛ — БҮХЫ АМЖАЛТАНУУДАЙМНАЙ ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ КПЧ-гэй хүтэлбэри доро Чехословакиин хүдэлмэришэн ангиин, хамтадхагдаһан таряашадай ба интеллигенциин түйлаһан бүхы амжалтанууд дэлхэйн социализмын амжалтатайгаар хүгжэһэнэй, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн болохо СССР-тэй, тэрэнэй алдарта ленинскэ партитай бата бэхи холбоо барисаатай байһанай аша үрэ болоно гээд Словакиин КП-гэй ЦК-гай долоон хоногто нэгэ удаа гарадаг «Нове слово» гэжэ журнал бэшэнэ.

Мүнөө КПСС-эй XXV съездын материалнуудые шэнжэлэн шудалалга бидэнэртэ айхабтар ехэ удха шанартай байна.

КПСС-эй баян дүй дүршэл, тэрэнэй XXV съездын шиидхэбэринүүд булаг шэнгеэр бурьялжа байһан эдэбхи үүсхэлэй, эрмэлзэл хүсэлэй эшэ үндэһэн болоно гээд бидэ, Чехословакиин коммунистнууд, тоолонобди. Тиимэһээ манай КПЧ-гэй XV съездын хүдэлмэри совет коммунистнуудтай таһаршагүй бата нэгэдэлэй туг доро үнгэрһэн байна. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй теоретическэ ба политическэ баялигуудые бүхэн хүсэдөөр хэрэглэхые хүсэнэбди.

КПСС-эй дүй дүршэлэй баялигуудые хододоо хэрэглэхэ, энэ дүй дүршэлһөө һуралсаха гээшэ гансал манай партиин бэшэ, харин марксистско-ленинскэ революционно Коммунис болон хүдэлмэришэнэй парти бүхэнэй бэелүүлхэ саг үргэлжын зорилго болоно. Совет байгуулалтада зүрюу харша ябуулгануудые сараха, СССР-эй амжалтанууд тухай үнэн зүбөөр хөөрэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй интернациональна уялга мүн.

Манай партиин, манай ороной коммунистнуудай ленинскэ партитай, совет арадтай ээм ээмээ ниилүүлэн дабшажа ябаһандаа гүйлан ехээр омогорхонобди гэжэ журнал түгэсхэлдөө бэшэнэ. Советскэ Союзтай, совет арадтай бата холбоо барисаатай байхадаа, иимэ ехэ амжалта түйланабди гэжэ КПЧ-гэй 55 жэлэй түүхэ, манай бүхы амжалтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ

(ТАСС).

АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААН

[Гот]вальдов хотодохи гутал[ай] «Свит» гэжэ предприя[тиин] музей соо совет хром табяатай байдаг. Чехо[слова]киин гутал оёдог хүдэл[мэри]шэн 30-аад онуудта Мо[скваһаа] тэрэниие абаһан юм. [Ве]тэрант Батя энээн тухай [хөөр]эдээ, Москвагай «Буре[вестник»] фабрикын продук[ци] тарааха һэдэлгэтэй гэ[жэ т]эрэниие тоолоод, ажал [...] гаргаа һэн гэхэ

[Мос]квагай «Буревестник» гуталай фабрикын ве[теран] Григорий Воскобойник [...] тухай хөөрэбэ.

«Буревестник» фаб[рика] Совет-чехословак хани [...]най бүлгэмэй хамтын [...] юм. Тэрэнэй цехүүд соо гутал оёдог чехословак шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Совет болон чехословакиин гуталшад фирмэнүүдэйнгээ түйлалтануудые нюужа байдаггүй; харин дүй дүршэлөө нүхэдтөө дамжуулан үгэхые оролдодог.

1976 оной хүдэлмэриин түрүүшын үдэр Москвагай «Буревестник» фабрикада эхэнэрнүүдэй гутал оёхо, гоёохо талаар чехословак шэнэ конвейер ашаглагдажа эхилээ һэн. Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэмэй нютагай отделениин түрүүлэгшэ Григорий Воскобойник намда шэнэ конвейер харуулба.

—Манай фабрикада гутал оёхо чехословак хоёр түхеэрэлгэ бии,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.—Түрүүшынхинь 1976 ондо тодхогдоо һэн. Шэнэ конвейерэй хүдэлжэ захалхада, хоёрдохи комплекснь ашаглалгада түгэс оруулагдана ха юм.

Чехословак түхеэрэлгэ хадаа мүнөө үеын найдамтай түхеэрэлгэ гээшэ. Тэрэ олон ажал хэрэгые оньһожоруулхада туһална, түүхэй эд алмаха арга олгоно, ажалаи гаргаша хорооно. Гадна, түхеэрэлгэ хэмжээгээрээ бишыхан, тиимэһээ үйлэдбэриин ехэ талмай сүлөөлнэ.

«Буревестник» — түрүү предприяти мүн, РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ коллектив 15 дахин түрүү һуури эзэлжэ, министерствын дамжуулгын Улаан тугта 11 дахин хүртэһэн байна. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ коллектив ехэ амжалта түйлаа. Жэшээнь, 1975 ондо түсэбһөө гадуур 250 мянган паар гутал оёбо.

Оёдолой цех соо залуу коммунист Игорь Скриник хүдэлдэг. Түрүү хүдэлмэришэн 15 ондоо ажал хэжэ шадаха, тиимэһээ бригадынгаа ямаршье гэшүүниие һэлгэхэ аргатай. Игорь Скриник бүхы орон дотороо мэдээжэ болонхой юм. Илалтын 30 жэлэй ойн баярай жэлдэ өөрынгөө болон дайнһаа бусаагүй нүхэрэйнгөө түлөө ажаллаха гэһэн хүдэлөө үүсхэлгэдэ тэрэ хабаадаа һэн. Игорь өөрынгөө болон дайнда унаһан гуталшан Петр Максимовай түлөө хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Энэ үүсхэл ороноймнай бүхы залуушуул дэмжэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада Скриник хоёр табан жэлэй даалгабари дүүргээ. Мүн арбадахи табан жэлдэ эрилээ һуладхангүй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, үшөө дахин хоёр табан жэлэй түсэб дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Тэрэл цех соо эсхэгшэ Галина Камышова хүдэлдэг. Хэдэн жэлэй саада тээ тэрэ Чехословакиин Готвальдов хотын «Свит» фабрика ошожо, арһа эсхэхэ арга харуулаа һэн. Тэрээнһээ хойшо Готвальдовой гуталшадтай нүхэсэнэ. Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэмэй фабрикын отделениин хүдэлмэридэ Галина Камышова эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

— Отделени 1958 ондо эмхидхэгдээ һэн,—гэжэ Григорий Воскобойник хөөрэнэ. —Чехословакиин гуталай предприятинуудта делегацинуудаа эльгээжэ, дүй дүршэлөө халан абалсажа байдаг гээшэбди. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда хабаадаһан совет болон чехословак сэрэгшэд—ветерануудые, Чехословакиие сүлөөлхын түлөө байлдаануудта хабаадагшадые бидэ нэгэнтэ бэшэ уриан абаһан байнабди. Аха дүү орондо зорюулагдаһан лекци болон хөөрэлдөөнүүд, үдэшэ болон фотовыставкэнүүд фабрикада ходо үнгэргэгдэдэг. Нэгэдэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө «Буревестник» фабрика хилын саанахи оронуудтай соёлой хани харилсаа тогтоодог совет бүлгэмэй холбооной грамотаар шагнагдаһан байна.

«Буревестник» фабрикын музейдэ орожо харабаб. Предприятиин түүхэ, тэрэнэй интернациональна харилсаа холбоо харуулһан олон тоото дүрэ зурагууд, документнүүд эндэ суглуулагданхай.

Москвада байдаг ЧССР-эй посольствын болон худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдэй эмхиин хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ айлшадай дэбтэр соо бэшэһэн тэмдэглэл олобоб. 1975 оной апрель һарада тэдэнэр коммунис субботникто хабаадалсаһан байна. «Нэгэ үдэр соо «Буревестник» предприятиин коллективтэй нэгэдэжэ, тэрэнэй ажабайдалтайнь танилсаһан байнабди,—гэжэ чехословак нүхэдынь бэшээ.

— Уласхоорондын пролетарска һаналаа нэгэдэлгэ бидэндэ ехэтэ һайшаагдаа,—гэжэ Григорий Воскобойник хөөрэнэ.—Бидэ чехословак нүхэдтэеэ харилсаа холбоогоо бүри бата бэхи болгохо хүсэлэнтэйбди. Хоёр предприятиин зохёохы ажалай харилсаан тухай хэлсээ баталха гэһэн дурадхалтайгаар манай фабрика «Свит» гэжэ предприятида хандаа. «Свитэй» коллектив манай дурадхал һайшааба. Хэлсээн баталагдаа. Тус харилсаан эдэ хоёр предприятида ашатай байха гэжэ тоолонобди.

Антонина ШЕЛЕНКОВА.
(АПН).

„ИОЛАНТА"

БУРЯАДАЙ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ОПЕРО БА БАЛЕДЭЙ ТЕАТРТА П. ЧАЙКОВСКИИН «ИОЛАНТА» ГЭҺЭН ХОЁР АКТТАЙ УЯНГАТА ОПЕРО ҺАЯХАНА ТАБИГДАБА

Т. Герцын «Рене королиин басаган» гэһэн драмагическа поэмын уянгаар энэ оперын либреттые П. Чайковский бэшэһэн байха юм. Хүнүүдэй хоорондын үнэн сэхэ харилсаа холбоон, инаг дуранай гайхамшаг хүсэн тухай оперо дотор хэлэгдэнэ.

Королиин эдир залуу Иоланта басаган эхэһээ түрэхэһөө һохор юм. Энээниинь мэдүүлхэгүй гэжэ оролдон, үнгэ будаг, һаруул гэрэл тухай Иолантада хэлэхэгүй гэһэн захиралта эсэгэнь гаргаа. Энээниие мэдүүлһэн хүниие толгойн сааза хүлеэнэ. Гэбэшье Бургундиин граф Водемон дэлхэйн үнгэ будагай гоё һайхан тухай, наранай гэрэл тухай, үнгын сэсэгүүд тухай Иолантада хөөрэнэ. Хүбүүнэй үгэнүүд басаганай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ, инаг дуранай ошо бадараана. Тиигэжэ эдэгэхэ, харадаг болохо гэһэн хүсэл Иолантын сэдьхэл соо түрэнэ. Сэа-залуулха болоһон Водемониие абарха хүсэлһөө, мүн инаг дуранай хүсэнһөө тэрэ дэлхэйн шарай нюдөөрөө харадаг боложо эдэгэнэ. Иигэжэ мавритан эмшэн Эбн Хакиин хэлэһэн үй ёһоор, басаган харадаг болоно

СССР-эй арадай артист Л. Лииховоин Рене королиин партиие, залуу дуушан В. Головко Иолантын партиие дуулаа. Буряадай АССР-эй арадай артистка А. Жмурова, Буряадай АССР-эй габьяата артист Н Панчуков, РСФСР-эй габьяата артист В. Буруев болон бусад опероло хабаадана.

Тус оперые Г. Майорова найруулан табяа, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Манилов зураглан шэмэглэээ. РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, дирижёр И. Айзикович оркестрые хүтэлбэрилһэн байна.

Б. БАТОЕВ.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО ЖЭНГИРБЭ

Яруунын аймагай Нарһатын дунда һургуулиин коридор уржадэр һайндэрэйхеэр шэмэглээтэй байба. «Үглөөдэрэйнгөө замда гарахамнай» гэһэн стенд 10-дахи классуудай һурагшадай гараар хэгдээ. Арбадахиинхид тэрэ стенддээ багшанартаа баясхалангай үгэ бэшээ. Харин ВЛКСМ-эй комитет «һургуулидаа үлөөһэн мүр сараа» гэһэн стенд гаргаһан байна.

7-дохи «В» классай һурагшад өөһэдынгөө шеф болохо 10-дахи «В» классай һурагшадта зорюулжа «Үдэншье бэшэ, һорһоншье бэшэ» гэһэн шогтой газетэ гаргаа.

Һурагшадай жагсаал болоод, баярай суглаае ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Таня Григорьева (8-дахи «Б» класс) нээбэ. Һургуулиин директор Е. Д. Цыдыповтэ үгэ үгтэжэ, тэрэ 10-дахи классайхидта захяа, үреэл хэлээ. Мүнөөнэй арбадахи классуудай һурагшадай анхан һургуулида ороходонь, угтажа абаад, ном зааһан түрүүшынь багшанар Г. А. Кузнецова, М. А. Лобова болон бусад баяр баясхалангай үгэ хэлэжэ, ажабайдалай үргэн харгыда хододоо урагшатай һайн ябахыень үреэбэ.

ВЛКСМ-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь А. Е. Модогоров үгэ хэлэжэ, шалгалтаяа һайн бариад, ёһотой комсомол зангаа алдангүй ябахыень хүсөө. Түрэлхидэй зүгһөө Е. Г. Галкина, 10-дахи классые дүүргэхээ байгшадай зүгһөө Эржэн Санжиева, 1966 ондо тус һургуули дүүргэгшэдэй зүгһөө Гүрэнэй банкын Яруунын отделениие даагша Г. И. Фоминых гэгшэ үгэ хэлээ.

1-дэхи классай һурагшад «Арбадахиинхидта, — нэгэдэхишүүлһээ» гэһэн уран һайханай монтаж харуулжа баясуулба. Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаад, эрхимээр һураһан һурагшадта бэлэг, дурасхаалта дэбтэр барюулагдаба.

Арбадахи классуудай һурагшад «Гулабхаанууд, баяртай» гэһэн дуу дуулажа, багшанараа, нүхэдөө уяруулаа. Удаань «һүүлшын хонхо тухай үгэ» уран һайханаар уншагдаба.

М. ОРБОДОЕВА,
Яруунын аймагай Нарһатын дунда һургуулиин хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилэгшэ.

* * *

Хамниин дунда һургуулида уржадэр ехэ хүлгөөтэй байба. Эндэхи һурагшад бултадаа һайндэрэйхеэр хубсаланхай, тэдэнэй түрэлхид баһал ерэлсээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, һуралсалай жэлэй дүүрэһэндэ зорюулагдаһан һүүлшын хонхо эндэ жэнгирһэн байна.

Үглөөнэй 9 час... Һургуулиин бүхы һурагшад баяр ёһолой линейкэдэ жагсаба. Һургуулиин һуралсалай таһагые даагша М. Д. Зундуев жэлэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, бүхы шабинарые халуунаар амаршалаад, наймадахи — арбадахи классуудай һурагшадта шалгалтаяа һайнаар барихыень хүсэһэн байна. Һурагшадай комсомолой организациин секретарь Вера Попова, пионернүүдэй дружинын соведэй түрүүлэгшэ Саян Жалсанов болон түрэлхид мүн һурагшадые амаршалба.

Удаань нэгэдэхи классай һурагшад аха нүхэдтөө — гүрэнэй шалгалта барихаяа байһан арбадахи классуудай һурагшадта сэсэгүүдые, открыткануудые барюулжа, баһал амаршалһан, һайниие хүсэһэн байна. Һүүлээрнь арбадахи классай хүбүүд, басагад түрэл һургуулидаа, багшанартаа бэлэгүүдые барюулаа.

Баяр ёһололой линейкын дүүрэхэдэ, нэгэдэхи классай һурагшад урданай заншалаар аха нүхэдтөө һүүлшын хонхо жэнгирүүлһэн байна.

Энэ жэлдэ манай һургуулиие 49 хүн дүүргэжэ гараха юм. Тэдэнэр июниин 1-дэ түрүүшын шалгалта барихаар бэлдэжэ байна.

В. ЛАМАЕВ,
һургуулиин директор.
Захааминай аймаг.

Спорт

ЗАРИМ ТЭДЫ АМЖАЛТА

Республикын физкультурын коллективүүд, спортын һайн дуранай бүлгэмүүд болон профсоюзуудай эмхинүүд арад зоной дунда спортын, физкультурно-ниитын хүдэлмэри ябуулха талаар үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй туршада зарим тэды амжалта туйлаба. Эндэ «Труд», «Спартак», «Урожай», «Буревестник» бүлгэмүүд, ЛВРЗ-гэй, авиационно заводой спортын клубууд үнгэрһэн үе соо спортдо олон хүнүүдые хабаадуулжа, спортын разрядтайшуулай тоо олошоруулжа шадаа. Тиин үнгэрһэн табан жэлэй туршада гэхэ гү, али 1975 ондо 1971 онойхидо орходоо республика дотор 12.954 хүн олоор физкультура, спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан байба. Энэ талаар «Труд», «Спартак», «Урожай» бүлгэмүүдэй коллективүүд эрхим амжалта туйлаһан байха юм.

Спортын һайн дуранай бүлгэм спортын клубууд болон физкультурна коллективүүд спорт хүгжөөхэ хэрэгтэ һаналаа ехээр хандуулжа, спортын олон зүйлөөр мүрысөө, һорёонуудые үнгэргэдэг болоһониинь һайшаамаар. Жэшээнь, «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд спортын 28 зүйлөөр мүрысэдэг болонхой. Мүн «Спартак», «Урожай» бүлгэмүүд, ЛВРЗ-гэй спортын клубай спортсменүүд спортын 20—23 зүйлнүүдээр һорёо, мүрысөө үнгэргэжэ байдаг юм. Тиин эдэнэр олон зоной хабаадалгатайгаар зунай, үбэлэй мүрысөөнүүдые, спартакиада үнгэргэхэдөө, тэндэһээ шадамар бэрхэ спортсменүүдээ тодоруулжа абадаг болонхой. Тиихэдээ спартакиадаһаа гадна, ниитын эмхинүүдэй дамжуулгын кубогуудта, Советскэ Союзай Геройнуудай шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн хүнгэн атлетикээр, санаар, конькигаар, профсоюзно-комсомолой урилдаанууд хирэ-хэрэ болоод лэ үнгэргэгдэжэ байдаг болоо.

Профсоюзуудай областной соведэй даалгабаряар профсоюзно-комсомолой намарай урилдаан жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоо. Зоной энэ мүрысөөндэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоной 18 команда хабаадалсадаг болонхой Энэ мүрысөө «Спартак» бүлгэмэй коллектив эмхидхэдэг юм. Мүн «Труд» бүлгэм профсоюзно-комсомолой санын мүрысөө үнгэргэдэг боложо байнхай.

Профсоюзуудай спортсменүүдһээ бүридэһэн һур харбагшадай Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда 1974 ондо РСФСР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртөө бэлэй. Командын зарим гэшүүд СССР-эй арадуудай зургаадахи спартакиадын мүрысөөндэ РСФСР-эй командын нэрэһээ хабаадалсаһан байгаа. Тиихэдээ эдэнэр командаараа чемпионой нэрэ солодо хүртэхэ золтой байгаа. Тэрэшэлэн профсоюзуудай хурдан солбон урилдагшад Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй спортсменүүдэй дунда ходоодоо түрүү һуури эзэлжэ гарадаг болоһоор үнихэнэй юм.

ВЦСПС-эй чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн спортсменүүд манай республикада олон. Тэдэнэй дундаһаа бүхэ барилдаашан Б-Ц. Дашинамжилов (авиазавод), һур харбагша Л Бутхаев («Труд»), барилдаашан Олег Алексеевич уласхоорондын хэдэн мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахадаа, һайн амжалта туйлаһан байна. Тиин спортдо ехэ амжалта туйлаһан профсоюзай гурбан спортсмендэ — Б. Цыбиков, А. Бутхаев, О. Алексеев гэгшэдтэ СССР-эй физкультура, спортын комитет уласхоорондын классай спортын мастер гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгоһон байха юм.

Профсоюзуудай обкомуудай, фабрично-заводской, нютагай комитедүүд олониитын дунда физкультура хүгжөөхэ, дэлгэрүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Тэдэнэй дундаһаа медицинын, хэлхээ, холбооной, гүрэнэй худалдаа наймаанай, геологуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомуудай харьяата предприятинууд — Зэдын вольфрам-молибденэй, нарин сэмбын комбинадууд, авиазаводой, ЛВРЗ-гэй, прибор-бүтээлгын заводой, Хандагатайн леспромхозой, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй, Улаан-Үдын медицинскэ училищиин коллективүүдые нэрлэмээр.

1974 ондо физкультура, спортдо олон хүниие хабаадуулха талаар дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ медицинскэ болон хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ һэн. Тиин эдэнэртэ РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай болон Россин «Спартак» бүлгэмэй республикын Соведэй грамотанууд барюулагдаһан юм.

Республика дотор спортын бүлгэмүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 1974 ондо — «Труд», 1975 ондо «Спартак» бүлгэмүүд түрүү һуури эзэлһэн байна.

Арад зоной дунда физкультурна хүдэлмэриин һайнаар ябуулагдахада, тэдэнэй материальна баазань улам үргэдхэгдэнэ, һайжаруулагдана. Үнгэрһэн үе соо авиазаводто дамаралгын бассейн, Хандагатайн леспромхоздо, Нарһатада хүдөө ажахын институдай дэргэдэ һайн түхеэрэлгэтэй стадионууд, Баргажанай аймагай Уланай дунда һургуулида, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхоздо, Захааминай аймагай Хамниин. Сэлэнгын Кировэй нэрэмжэтэ совхозуудта, «Теплоприбор» заводто, нарин сэмбын комбинадта, ЛВРЗ-дэ, БМДК-да, Хандагатайн, Хүртэйн леспромхозуудта спортын залнууд ашаглалгада үгтэһэн байгаа. Зүгөөр республикын зарим предприятинууд — «Электромашина», Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, Сэлэнгын модо буулгадаг бааза, Кировэй нэрэмжэтэ завод, Шулуутайн леспромхоз болон колхоз, совхозуудай профсоюзай, комсомолой хүтэлбэрилэгшэд, спортын эдэбхитэд нютаг нугадаа физкультура, спортдо олон хүниие хабаадуулха хэрэгтэ һаналаа багаар хандуулна.

И. ДОРЖИХАНДАЕВ.
Буряадай профсоюзуудай областной Соведэй инструктор.

ҺУР ХАРБАЛГААР ҺОНИРХОНО

Москва хотын «Крылья Советов» стадион дээрэ ерэжэ, һур харбаха дуратайшуул тон олон юм. Эндэ элдэб наһанай, олон ондоо мэргэжэлтэй хүнүүд хабаададаг. Спортын энэ һонирхолтой зүйл эдиршүүлэйшье, үндэр наһатанайшье дура буляана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ээлжээтэ һорилгын үедэ. Наада таладань спортын мастер, инженер-конструктор Галина Бобылева.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОБШО ҺОНИН

▽ **ШАТАР.** Уласхоорондын шатарай федерациин президент Макс Эйвын 75 наһанай ойдо зорюулагдаһан мүрысөөндэ хабаадалсаһан дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов түрүү һуури эзэлжэ, гол шанда хүртэбэ. Тэрэ һүүлшынгээ наадада Исландиин гроссмейстер Фридрих Олафссон гэгшые шүүхэдээ, абажа боломоор зургаанһаа дүрбэн очкотой болоһон байба. Дэлхэйн чемпион хоёр наадада шүүһэн, дүрбэндэнь тэнсэһэн байгаа.

Түгэсхэлэй наадан дээрэ Америкын Уолтер Браун Голландиин Ян Тимман гэгшые шүүһэн байгаа. Тиин 3 очкотой болоод, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Гурбадахи-дүрбэдэхи һууринуудые Олафссон Тимман гэгшэд хубаалдаба. Эдэнэр тус тустаа 2,5 очкотой болоһон байгаа.

▽ **ФУТБОЛ.** Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө Киевтэ үнгэргэгдэһэн дүрбэнэй нэгэ хубиин наадада СССР-эй суглуулагдамал командын футболистнууд Чехословакиин командатай 2:2 тоотойгоор тэнсэбэшье, саашадаа наадаха эрхэгүй болобо. Тээсгэн Братислава хотодо үнгэргэгдэһэн түрүүшын наадада СССР-эй футболистнууд 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн юм.

▽ **БАСКЕТБОЛ.** Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө наадада СССР-эй эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал командын гэшүүд Бельгиин спортсменкэнүүдые 127:48 тоотойгоор шүүбэ. Чехословакиин, Болгариин, Италиин, Польшын, Франциин. Югославиин командануд түгэсхэлэй наадада хабаадалсаха.

▽ **ГИМНАСТИКА.** СССР-эй кубогта хүртэхын, мүн СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Москвада гимнастикаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ залуу спортсменүүд амжалта туйлаа. Жэшээнь, эхэнэрнүүдэй дундаһаа Нелли Ким гэгшэ кубогта хүртэбэ. Эрэшүүл соохоо Москвагай Владимир Маркелов шалгараа.

СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадада эхэнэрнүүдэй дундаһаа тулга хэрэглэн һүрэхэдөө, бревно дээрэ упражнени гүйсэдхэхэдөө Нелли Ким, брус дээрэ Гродныш Ольга Корбут, юрын упражнени гүйсэдхэхэдөө Минскын Лидия Горбик гэгшэд түрүүлбэ. Эрэшүүл соохоо брус сахариг хоёрто Владимир Маркелов, юумэ тулаад һүрэхэдөө Тбилисиин Паат Шамугия, юрын упражнени гүйсэдхэхэдөө Ленинградай Владимир Ложкин, морин дээрэ упражнени гүйсэдхэһэн Александр Дитятин, хүндэлэбшэ дээрэ Ворошиловградай Анатолий Сайфуллин гэгшэд эрхимлэжэ, ороной алтан медальнуудта хүртэбэ.

▽ **ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ.** Киев хотодо хүнгэн атлетикээр СССР-эй, Великобританиин суглуулагдамал командануудай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай спортсменүүд амжалта туйлаба. Тиин эдэнэр айлшадаа 428.253 тоотойгоор шүүгээ.

Мүрысөөнэй ябажа байха үедэ СССР-эй гурбан рекорд шэнэлэгдээ. Жэшээнь, Ленинградай Владимир Кишкун, Киевэй Юрий Прохоренко гэгшэд 550 сантиметрэй үндэрые урга бариад һүрэхэдөө, дабаһан байба. Москвагай Галина Филатова 190 сантиметр үндэрые харайба.

ВЕЛОСИПЕД. Совет ороной суглуулагдамал командын гэшүүд — Куйбышевай Александр Гусятников, Москва шадарай Николай Горелов, Минскын Борис Исаев, Ленинградай Сергей Морозов Душанбе хотын Александр Тихонов, Ташкентын Михаил Первеев гэгшэд командаараа дэлхэйн чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэнь манай ороной спортсменүүдэй арба нэгэдэхи илалтань болоно.

Хубиин мүрысөөндэ ГДР-эй спортсмен Ханс-Иоахим Хартник эрхимлээ.

▽ **ФУТБОЛ.** Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа наадада найман уулзалга үнгэргэгдөөд ябана. Эндэ «Арарат», «Карпаты», Москвагай «Динамо» командануд тус тустаа 11 очкотой мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ эхилбэ. «Арарадай» футболистнууд сохижо оруулһан бүмбэгынгөө (11—4) тоогоор түрүү һуурида гаранхай. СССР-эй үнгэрэгшэ жэлэй чемпион — Киевэй «Динамо» мүнөөдөө юһэн очкотойгоор зургаадахи һуури эзэлнэ.

(ТАСС).

Телефон, телеграф, радио. ХИЛЫН саанаһаа

АЛЖИР

Ю. А. ГАГАРИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ

ТАСС

Замбуулинай дайда соогуур түрүүлэн ниидэһэн Ю. А. Гагаринда зорюулагдаһан хүшөө Алжирай Тиарет хотодо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Алжирай залуушуулай национальна холбооной (НСАМ) уряалаар Алжирта ерээд байһан СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой, полковник Г. В. Сарафанов энэ баяр ёһололдо хабаадахадаа, тус хотын жэшээтэ һайн һургуулида бэлэг болгожо, Ю. А. Гагаринай скульптурна дүрсэ бэлэглэһэн байна. Алжирай революциин 20 жэлэй ойн, Агууехэ Октябрьин социалис революциин 57 жэлэй ойн гүйсэһэн 1974 ондо энэ һургуулида Ю. А. Гагаринай нэрэ олгогдоо һэн. Энэ ушар тухай дурасхаал болгогдожо, һургуулиин байшан соо мүнхэлэлгын самбар табигдаһан байгаа.

Ю. А. Гагаринай музей һургуулида нээгдэбэ. Замбуулинай дайда соогуур түрүүлэн ниидэһэн хүн — совет арадай гайхамшагта хүбүүн тухай, замби түбиие шэжэлхэ талаар СССР-эй туйлаһан амжалтанууд тухай эндэ табигдаһан зүйлнүүд хөөрэнэ. Совет космонавтнуудай дүрэ зурагууд эндэ табигданхай.

Г. В. Сарафанов музейдэ орожо харахадаа, совет космонавтнуудай зүгһөө бэлэгүүдые, номуудые бэлэглээд, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ дурасхаалта дипломуудые һургуулиин эрхим һурагшадта барюулба.

ТОКИО

ТҮРҮҮ ҮЗЭЛ БОДОЛОЙ ИЛАЛТА

ТАСС

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай договорые Японой парламентын дээдэ палата майн 24-дэ һайшааба. Доодо палата тэрэниие үшөө апрелиин 28-да һайшаан абаа һэн. Правительствын ойрын заседани дээрэ тэрэниие баталжа, депозитаринар-оронуудта — Советскэ Союзда, Холбоото Штадуудта, Англида эсэслэн баталалгын грамотанууд барюулагдаха байна.

Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, парламентын дээдэ палатын энэ договорые баталалгаар ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдгүй байха гэһэн политика бэелүүлжэ, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряалгада, атомай элшэ хүсэ амгалан тайбан байдалда хэрэглэлгэдэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ хүсэлэнтэй байһанаа Япон бүхы дэлхэйдэ харуулба.

ФИЛАДЕЛЬФИ

ГЕНРИ УИНСТОНАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

КПСС-эй XXV съезд хадаа түүхэтэ үйлэ хэрэг болоно гэжэ США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстон нэрлэбэ. США-гай Компартиин делегациин бүридэлдэ орожо съездэ хабаадахадаа, гансал совет хүнүүдтэ бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ, илангаяа американ арадта шухала хэрэгтэй түүхын байгуулагдажа байһые харабаб гэжэ тэрэ хэлээ. 1917 оной октябрь һарада агууехэ Ленинэй хүтэлбэри доро Россин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлһээ энэ түүхэ эхитэй. Дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрхын түлөө капитализмда эсэргүүгээр эдэнэр тэмсэһэн байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин съезд дээрэ гайхамшагта элидхэл хэхэдээ, коммунизм байгуулгада туйлаһан шэнэ амжалта тухайдаа хөөрэбэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб хубинуудтахи хархис хүсэнүүдые Холбоото Штадуудай дэмжэжэ байха үедэ Советскэ Союз дэлхэйн эгээлэй юрын хүнүүдэй аша туһада, хүсэлэл эрмэлзэлдэ бүрин харюусаһан гадаадын политика бэелүүлнэ. Энэнь КПСС-эй XXV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл соо шэнэ хүсэтэйгөөр харагдаһан байна. Эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэл совет гадаадын политикын гол зорилго болоно бшуу. Бүхы оронуудтахи социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ туһална, политическэ болон экономическа бэеэ дааһан байдалтай болохын тула арадуудай хүдэлөөндэ нүлөөлнэ.

Европо түбидэ дэлхэйн шэнэ дайнай һүжэрхэгүйн тула Советскэ Союз бүхы юумэ хэнэ гэжэ Г. Уинстон үргэлжэлүүлээ.

Советскэ Союзай экономическа хүгжэлтын асари ехэ программанууд тухай американ коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ сугларагшадта хөөрэһэн байна.

Империалистнууд ба хархис хүсэнүүдые дэмжэдэг маоистнуудай политикые США-гай Компартиин национальна түрүүлэгшэ эрид буруушааба.

ГАВАНА

Хунтада мүнгэ һомолно

ТАСС

Чилидэ болоһон гүрэнэй урбалтын һүүлээрхи үе соо США, мүн эдэнэй хинажа байдаг уласхоорондын мүнгэн һангай эмхинүүд 2 миллиард шахуу доллар гэхэ гү, али үдэр бүхэндэ 2 миллионһоо үлүү доллар сэрэгэй-фашис хунтада үгэһэн байна гэжэ Кубын «Боэмиа» журнал бэшэнэ.

Чилидэхи фашис засаг захиргаае США-гай правительствын нюусагүйгөөр дэмжэжэ байһые энэ ушар элирхэйлэн харуулна. Хэрбээ 1970 онһоо 1973 он болотор — Арадай нэгэдэлэй правительствын засагаа абаад, гүрэнэй урбалтын хэгдэтэр уласхоорондын банк оройдоол 11.6 мянган доллар урьһаламжа үгэһэн байгаа. 1973 оной сентябрьһаа 1975 оной декабрь болотор эдэнэр хунтада 170 миллион шахуу долларой урьһаламжа үгэһэн байна.

БЕЙРУТ

Ливанай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй

ТАСС

«Амгалан байдал хангахын тула» Франциин сэрэгүүдые Ливанда эльгээхэ гэһэн Франциин президентын дурадхалые үргэн олониитэ буруушаана. Ливанай премьер-министр Р. Караме иигэжэ мэдүүлбэ: «Француз зонхилолгын үе сагые бидэ хэзээдэшье тэхэрюулэн бусаахагүйбди. Анхарал оролдолго хандуулһанайтнай түлөө баярые хүргэнэбди, зүгөөр альганайшье шэнээн газараа хүндэ үгэхэгүйбди гэжэ гадаадын сэрэгүүдые эльгээхээр хүсэгшэдтэ хэлэнэбди».

Франциин сэрэгүүдые манай орондо эльгээлгэ Ливанай түгшүүрилтэ байдалые улам хёмороотой болгохо байна гэжэ национально-патриотическа хүсэнүүдэй бүлэглэлэй хүтэлбэриин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Франциин дурадхал хадаа ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсажа, тушаалһаа буухые арсажа байһан С. Франжьее дэмжэһэн ябадал болоно.

ТРИПОЛИ. (ТАСС). Франциин түсэбые араб арадууд, национально-түрүү үзэлтэй хүсэнүүд эрид буруушаана гэжэ ЛАР-ай Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшэ М. Каддафи мэдүүлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Газетын гол автор» — түрүү бэшэг. «Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй конференци» — Т. Кочетовагай корреспонденци. «Түгэсхэлэй шата» — А. Ефремовэй корреспонденци. «Сагай уларил ба тарилга» — Л. Гончаровагай корреспонденци. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тарялан хамгаалха мододой» — Н. Медведевэй статья. «Түрэл орон доторнай» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үе саг ба хүн зоной намтар» — хамтын репортаж, газетын 15 мянгадахи номерто зорюулагдаһан тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Сергей — тайгын селькор» — А. Коротаевагай корреспонденци. Хилын саана. «Хэн хаана һурахаб? — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Мультфильмнууд (үнгэтэ). 12.20—«Залуушуулай адресууд» (үнгэтэ). 13.20—«Угалзанууд» (үнгэтэ). 13.50—«Мүнөө сагай эрдэм наука» (үнгэтэ). 14.20—Үхибүүд—РСФСР-эй арадай уран зурааша И. М. Семеновто айлшад. 14.50—Забһарлалга. 15.00—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «КПСС-эй XXV съезд. Совет общественэй социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд». 15.30—Футболоор уласхоорондын мүрысөөн. СССР—Венгри (үнгэтэ). 17.00—**ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Ленинэй орденто Ехэ театрай 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан.** 18.00—«Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Зохёон байгуулхы ажалайнь намтар». Цыденжап Жимбиев. 19.15 — Телевизионно һонин. 19.35 — «Владимир Макаров дуулана» — фильм-концерт. 20.00 — «Шанарые хүтэлбэрилжэ болохо» (нэгэдэхи дамжуулга). 20.30 — «На земле Владимирской» — киноочерк.

«Орбита». 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Таланты и поклонники» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 22.45 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 23.15 — Футбол. СССР — Венгри (хоёрдохи тайм) Венгриһээ дамжуулга. (үнгэтэ). 24.00 — «Время» 00.30—«Угалзанууд» (үнгэтэ). 01.00 — Футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. «Черноморец» (Одессэ) — «Динамо» (М). (2-дохи тайм) Одессэһээ дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — ССР Союзай Ехэ театрай 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт (үнгэтэ). 20.20 — «Мүнөө сагай эрдэм наука» (үнгэтэ)

Улаан-Үдэ. 20.50—«Коммунист» гэһэн телевизионно журнал 21.30 — «Мёртвый сезон» ((2-дохи сери).

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03548. Заказ № 01